

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгеим и Лышъхъэ изэлуклэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ тыгъуасэ зэлуклэгъу зауэ адырилагъ.

Тхаклушынэ Аслъан Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ идепутатэу Нэтхъо Разыет зылоклэм, хабзэм ифедеральнэ органхэм адэлэжьэгъэнымклэ пшъэрылгъуу шыгъэхэм афэгъэхыгъэ Иофыгъохэм атегушылагъэх. Тхаклушынэ Аслъан зэрэхигъэунэфыкыгъэмклэ, псауныгъэм икъэухъумэнклэ анахъуу аналэ зытырагъэтыгъэхэр охътаклэм диштэу ар зэхэцэгъэныр, къалэу Мыекъяупэ диагностикэ гупчэу шагъэпсыщтым ипроект зэхэгъэуцогъэныр ыкли ар шыгъэныр арых.

— Къалэу Мыекъяупэ диагностикэ гупчэу шышъыгъэныр псауныгъэм икъэухъумэнклэ анахъуу пшъэрылгъуу шыгъалэу непэклэ щыт. Къэралыгъо Думэм идепутатэу узэрэщытым, псауныгъэм икъэухъумэнклэ Комитетым узэрэхэгъым ялытыгъэу охътэ клэклым къыклоцлмыш фэдэ проектшхор шыгъэныгъэм шыпхырыпшыным иамал зэрэуиэм сицыхъэ телъ, — хигъэунэфыкыгъэ Тхаклушынэ Аслъан.

Адыгеим и Лышъхъэрэ Нэтхъо Разыетрэ а пшъэрылгъым изэшохыклэ хушгъым тегушылагъэх. Адыгеим ыцлэклэ сенаторхъу Хъопсэрыкыо Муратрэ Вячеслав Шверикасрэ а Иофым къыхигъэлэжьэныр рахъухыгъ. Шэуджэн гупчэу симэдэжыщым къеуаллэхэрэм хирургическэ отделениер зэфамышлы-

жыныу коллективнэ писъмэклэ къызэрэклэлэлукхэрэм епхыгъэу псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм къаоллэрэ пчъагъэр нахъ маклэ зэрэхъурэм иИофыгъуи Адыгеим и Лышъхъэрэ Нэтхъо Разыетрэ тегушылагъэх. Тхаклушынэ Аслъан ишлэшылэклэ, врачхэм япчъагъэ къызтэгъэныжыгъэн фае, ишыклагъэу зыхъурэм псауныгъэм икъэухъумэнклэ системэм пэцэныгъэ шызезыхъэрэ административнэ Иофылэхэм япчъагъэ къыщаклэзэ.

— Урысыем иЛышъхъэтетхэм пшъэрылгъуу къагъэуцэу къуаджэхэр къызтэрагъэныжыныр ыкли медицинэм ахэм зыщырагъэушымобгъунэу, — хигъэунэфыкыгъэ Тхаклушынэ Аслъан.

Адыгеим и Лышъхъэ Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымклэ иминистрэу Мэрэтыкыо Рустем а мэфэ дэдэм дырилэгъэ зэлуклэгъум зигугъу къэтшыгъэ Иофыгъохэм къащыфагъэзэгъыгъ. Тхаклушынэ Аслъан зэрэхигъэунэфыкыгъэмклэ, псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм ялофшлэн урысые шапхъэхэм адиштэу зэхашэн фае, республикэм имуниципальнэ образованиехэм ащыпсэхуэрэм шхъыныгъэу ащклэ адгущылэхэзэ. Ащ епхыгъэу Тхаклушынэ Аслъан Мэрэтыкыо Рустемрэ Нэтхъо Разыетрэ пшъэрылгъуу афишылгъ Шэуджэн ЦРБ-м клонхъу ыкли Иофым изы-

тет зыщакъэгъэозэнэу.

Адыгеим и Лышъхъэ Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ иминистрэу Хъуажэ Аминэт зылоклэм, ЕГЭ-м итын зызэрэфагъэхъазырырэм тегушылагъэх. Шъугу къэдгъэкыжыныр: Урысыем гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Министрствэ ЕГЭ-р зыщатышт палъэхэр ыгъэнэфэгъэхэх. Ипалъэм къыпэу экзаменыр зыгыштхэм урысыбзэмклэ апэрэ экзаменыр мэлылфэгъум и 20-м рагъэжэшт, жъоныгъуаклэм и 28-м предмет пстэумклэ экзаменым итын ичэзыу шхъалэ аулэшт. Джащ фэдэу Тхаклушынэ Аслъан аналэ тыраригъэдзагъ пэублэ, профессиональнэ гъэсэныгъэр нахъ дэгъуу ягъэгъотыгъэн зэрэфаем. Мы охътэ благъэм студент пчъагъэу аштэн фаер аухэсынэу щыт. Ащ епхыгъэу республикэм и Лышъхъэ пшъэрылгъуу афишылгъ регионым иэкономикэ кадрэу ишыклагъэщтыр зыфэдизыр зэрагъэшлэныш, ащклэ Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэклэ и Министерствэ дырагъэштэнэу.

Гъогухэм ящынэгъончъагъэ зыкбегъэлэтыгъэным тегъэлэпсыхъэгъэ бюджет мылкъур шлуагъэ къытэу гъэфедгъэнымклэ республикэм игъогущлэхэм ашлэхэрэм шатегушылагъэх Адыгеим и Лышъхъэрэ къэралыгъо учреждениеу «Адыгэавтодор» зыфилорэм ипашэу

Гусэрыкыо Хъызыррэ зэдырлэгъэ зэлуклэгъум. Тхаклушынэ Аслъан зигугъу къэтшыгъэ къэралыгъо учреждением ипашэу ыналэ тырыригъэдзагъ зэдагъэ-федэрэ республикэ автомобиль гъогухэм изытет нахъышлу шыгъэнымклэ Иофэу ашлэрэ агъэлэшыны зэрэфаем. «Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъор къызэрэблагъэрэм епхыгъэу регионым игъогухэу иутыгъэхэр зыфэхъугъэхэм ягъэцэклэжыны ыуж тит, гъогу тамыгъаклэхэр атэтэгъэуцох, мы охътэ благъэм лъэсрыккыо зэпырыкыплэхэм ягъэклэжыны тыфежэшт», — къылуагъ Гусэрыкыо Хъызыр. Ащ республикэм и Лышъхъэ къызэрэфилотагъэмклэ, гъогу фондым ишлуагъэклэ мыгъэ автомобиль гъогу «Инэм — Адыгэкал — Бжэдыгъу-хъабл» зыфилорэм хэхъэрэ лъэмыджэу Псэкъупсэ телъым игъэцэклэжыны рагъэжэшт, ащ пае сомэ миллион 73-м ехъу къафыхагъэкыгъ. Кыхъащт илгъэсым лъэмыджым игъэклэжыны аухынэу рахъухъ. Автомобиль гъогу «Дахыо — Лэгъо-Накъ» зыфилорэм игъэклэжыны лъагъэкуатэ, псыхъоу Шхъагуащэ телъышт лъэмыджым ишлын мы илгъэсым лъагъэкуатэшт. Джащ фэдэу зэрэхагъэунэфыкыгъэмклэ, 2014-рэ илгъэсым гъогум игъэклэжыны аухышт. Проектым игъэцэклэн сомэ миллион 710-рэ фэдиз пэлухъащт.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу

Социальнэ Иофыгъохэм ыналэ атырегъэты

Адыгеим и Лышъхъэу Тхаклушынэ Аслъан Адыгэ Республикэм Иофшлэнырэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ иминистрэу Наталья Широковамрэ муниципальнэ образованиеу «Адыгэ-къалэ» ипашэу Хъатэгъу Налбыйрэ джырэблагъэ залоклэм, социальнэ Иофыгъохэм атегушылагъэх.

Адыгэ Республикэм Иофшлэнырэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ иминистрэу Адыгеим и Лышъхъэу къыфилотагъ демографии политикэм ылгъэныкыоклэ ыкли сабыибэ зэрыс унагъохэм лэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымклэ Урысые Федерацием и Президентэу Дмитрий Медведевымрэ Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхъаматэу Владимир Путинмрэ къафашылгъэ пшъэрылгъэхэр зэрагъэцэклэхэрэм фэгъэхыгъэу. Джащ фэдэу Наталья Широкова Тхаклушынэ Аслъан нэуасэ фишылгъуу гухэлъ гъэныфагъэ зилэ республикэ программэхэу «Иофшлэным икъэухъумэн ехыллагъ», «Тыкъэзыуцухъэрэ дунаим икъэухъумэн

ехыллагъ» зыфилохэрэм ягъэхъазырын зэрэклорэм.

Адыгеим и Лышъхъэ Адыгэ Республикэм Иофшлэнырэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ иминистрэу пшъэрылгъуу фишылгъуу министрствэм къыфилорышлэрэ учреждениехэм яфинанс Иофшлэн нахъ лгъэу гъунэ лгъыфынэу, бюджет мылкъур ахэм зэрагъэфедэрэр нахъ пхъашэу ыуплгъэуцунэу.

Тхаклушынэ Аслъан муниципальнэ образованиеу «Адыгэ-къалэ» ипашэу Хъатэгъу Налбый зылоклэм, Адыгэкалэ Иофыгъохэм атегушылагъэх. Анахъуу ахэм аналэ зытырагъэтыгъэр клэлэцлыкыу лгъыплэхэм ыкли гурыт еджаплэхэм Иофыгъохэр ары. Тхаклушынэ Аслъан зэригъэшлагъ къуаджэу Хъалгъэуае шагъэпсырэ гурыт еджаплэхэм ишлын зынагъэсыгъэр, муниципальнэ образованием инэмыкл гурыт еджаплэхэм гъэцэклэжыныхэр зэращыклогхэрэр.

Адыгэ Республикэм и
Лышъхъэу ипресс-къулыкъу

Гъогухэр агъэцэклэжыны

Кымэфэ ужым республикэм игъогухэм изытет нахъ дэи зэрэхъугъэр къыдалыгъэзэ, ахэм ягъэцэклэжыны фэгъэзэгъэ къулыкъухэм ялофшлэн зэхашэ. Гушылэм пае, мы мафэхэм Мыекъяупэ игъогухэм чыплэ-чыплэу асфальт атыралъхъаныр рагъэжыгъ, лъэсрыккыо зэпырыкыплэхэри зэтырагъэпсыхъэх. Щэч хэлэп тикъэлэ шхъалэ мы лгъэныкыомклэ гумэккыгъуабэ зэрилэм. Ау гъэтхэ ыкли гъэмэфэ мазэхэм къаклоцл ахэр дагъэзыжыныхъу водителхэри, цыф къызэрэрыклогхэри щэгугъых.

Тезыхыгъэр Гэшынэ Аслъан.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Адыгэ Республикэм икультурэ клэн изэгъэшлэнклэ, икъэухъумэнклэ илгъэсыбэ хуыгъэу шлуагъэ къытэу Иоф зэрэшлэрэм ыкли общественнэ Иофшлэным чанэу зэрэхэлажэхэрэм афэшл Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ афагъэшшоагъ:

— **Цыплынэ Рустем Къэсэй ыкъом**, Адыгэ Республикэм культурэ клэным икъэухъумэнклэ ыкли игъэфедэнклэ и Гъэлорышлэнлэ ипашэ;

— **Цикапидзева Лидие Хъасан ыпхъум**, Адыгэ Республикэм культурэ клэным икъэухъумэнклэ ыкли игъэфедэнклэ и Гъэлорышлэнлэ культурэ клэным иучетклэ ыкли икъэгъэгъунэнклэ иотдел ипашэ.

ЛъэгъошIу пхыращыгъ

«Наукэм ипрогресс шIэныгъэлэжъхэм ялофшIагъэхэмкIэ ыкIи ахэм уасэу ялэмкIэ ашы»

Луи ПАСТЕР.

Мы гушыIэ щэрыо лъэшхэмкIэ зэкIэ наукэ хъасэм хэтхэм япшгъэрыл инэу эшIуахын фаер, ахэр зэлызылгъ гупшысэхэм къаIэклон фаер кылотыкIыгъ. Арышъ, Адыгеим иIыф цIэрыIо гъэсагъэху бзэм, литературэм, тарихым, искусствэм, спортым ыкIи нэмыкI лъэныкъохэмкIэ гъэхъагъэхэр зиIэху, адыгэ лъэпкъым ыцIэ зыIэтху, мэлылфэгъу мазэм (ау илъэс зэфэшъхъафхэм) къэхъугъэхэм ягугъу тшIын, ящIэныгъэ гъогу тырышIэн, псауныгъэкIэ тафэлъIон.

Агурэ гъэтхэ мзэз тынч зэIугъэкIотыгъэм иапэрэ мафэхэм, **мэлылфэгъум и 5-м, 1927-рэ илъэсым къэхъугъ зэ-лъашIэрэ шIэныгъэлэжъ-литературоведэу, филологие шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу, УФ-м иапшгъэрэ еджапIэ изаслуженнэ ИофшIэу Къуныжъ Мыхъамэт, илъэс 85-рэ хъугъэ.** Мыхъамэт исабыигъо ыкIи икIэлэгъуныбжыкIэгъу шыIакIэм ианахэ охътэ кыным тефагъэми, шIэныгъэ-гъэсэнгъэ гъогу теуцоныр, ащкIэ имурад гъэн-фагъэ пхырышыныр физэшIокIыгъ. Иеджэнрэ Хэгъэгу зэшхонрэ зэтефагъэх. Тикъэрал чIыпIэ зэжъу итыгъ, адыгэ къоджэдэхэри кIэмытIыкIырыжъуагъэх — колхоз Иофи, унэгъо Иофи, кIэлэлIуни апшгъэ илгыгъ, зэдагъэцакIэщтыгъ.

Къуныжъ Мыхъамэт ышгъхэ кыры-кIуагъэр зэкI пIоми хъунэу ибиографическэ очеркхэм къащитхыжыгъ. Илъэс 15 ыныбжъу, хъатыкъ бзыгъэрэ зы чэмэданжыерэ ыIыгъху, чапыч гори

ИэкIэмылгъэу, Кошхъэблэ мэшIоку IукIыпIэм кыIуухы, гъэбылгыгъэкIэ Адыгэ кIэлэгъэджэ училищым чIэхъанэу Мыекъуапэ къэклогъагъ.

Джар ишIыкIэу ищIэныгъэ нэIубгъо ежъ-ежыерэу кызыIуихыгъ. Адыгабзэмрэ литературэмрэкIэ езыгъаджэщтыгъэху а лъэхъаным ХъатIэнэ АйшIт шIэныгъэм, цIыф гъэпсыкIэ-шIыкIэ хабзэхэм, литературэм къафигъэушыгъ. Мы бзылгыгъэ еджэгъэ-гъэсагъэр кыдеIээ, педучилищым щеджэрэ Мыхъамэт апэрэ литературэ кылотыкIынхэр, ахэмкIэ гупшысэхэр ышIыгъэх, игъорыгъоу гъэсэнгъэ гъогу убагъэм теуцауагъ, еджагъ ыкIи епщагъ.

Адыгэ литературэм икритикэ игупшысэ ин хэхъагъ, ныбжыкIэ пIуныгъэ-гъэсэнгъэхэмкIэ ИофшIо ышIагъ, илъэсыбэрэ Адыгэ къэралыгъо кIэлэгъэджэ институтым (ыужым университетым) я XIX-рэ лIэшIэгъум иурыс литературэ царигъэшIагъ. Литературэр гурыт еджапIэхэм зэрэщягъэшIэщт методикэмкIэ зэреджэщт тхылъхэр класс зэфэшъхъафхэмкIэ кыдыгъэкIыгъ (изакъоу ыкIи гъусэхэр иIэху). Илъэсыбэрэ Къуныжъ Мыхъамэт Шамсудин ыкIор Адыгэ къэралыгъо кIэлэгъэджэ институтым филологиекIэ ифакультет идеканыгъ. КIали, пшъащыгъ Идэб ахэлъыным, шIэныгъэхэр икIоу алэкIэлэхэ хъуным лъэшэу ыналэ тетыгъ, физэшIокIыгъэри макIэп. Илъэс пшIы пчъагъэхэм институтым чIэгIупшыгъоу шыриIагъэхэм ащышхэр арых

непэ республикэр зыгъэеспубликэрэр. Джаш фэдэу шыIэныгъэм фытегъэпсыхъагъэу, хъагъэху гъэпсыгъагъэх институтыр къэзыухыхэрэр. ШIогабэр зыфэкложыерэр кIэлэгъэаджэр ары. ШIэныгъэми — адыгэ ыкIи урыс литературэхэмкIэ, искусствэми — Адыгэ театрэм итворческэ ИофшIагъэ кыгъэлэгъукIыгъэнымкIэ, ныбжыкIэхэр егъэджэн гъогу теуцонхэ амал ятыгъэнымкIэ ИофшIо Къуныжъ Мыхъамэт ылэжыгъ. Итхылъхэр, инаучнэ тхыгъэхэр бэу чIыпIэ зэфэшъхъафхэм къащидэкIыгъэх. ЧIыпIэ журналху «ЗэкIошныгъэм», «Литературнэ Адыгеим», гъэзетху «Адыгэ макъэм» ыкIи «Советскэ Адыгеим» ныбджэгъуныгъэ-блэгъэныгъэ адыриIэу кыры-кIуагъ. Арышъ, Къуныжъ Мыхъамэт Шамсудинэ ыкIоу ыцIэ Адыгеим имызакъоу, Темыр Кавказым ис цIыф лъэпкъхэм дэгъоу ашIэ. Къызыхъугъэ мэфэклIапIэмкIэ тыгу кыдиделэу тыфэгъушIо, псауныгъэ гупсэф иIэу, ишIу кыфигъэ-зэжъу, агъашIоу, алгытэу адыгэ лъэпкъым бэрэ шъхъащытынэу фэтэлэ.

Мэлылфэгъум и 10-м, илъэс 115-кIэ узэкIэлэбжымэ, къэхъугъ адыгэбзэ-ныдэлъфыбзэр къэзыгъэгъунэщтэу, зэзыгъэзэфэщтэу, научнэ лъапсэм тэзыщэщт Iэшхъэмэфэ Даутэ. Ар апэрэ адыгэ бзэшIэныгъэлэжышхоу лъэпкъым кыыхэкIыгъ (1897 — 1946). Д.А. Iэшхъэмафэм ехыIлэгъэ тхыгъабэ тигъэзет кызырихъэрэм кыыхэкIэу тигушыIэ зедгъэуIуахыерэп.

Мы мазэм къэхъугъ (щыIэжъэп) искусствоведениемкIэ кандидатэу, искусствэхэмкIэ АР-м ыкIи Кубань язаслуженнэ

ИофшIэшхуагъэу **Шыу Щэбанэ.**

Мэлылфэгъум къэхъугъ (и 8-м, 1936-рэ илъэсым) адыгэ композиторэу, УФ-м искусствэхэмкIэ изаслуженнэ ИофшIэшхуагъэу **ТыкIо КъэпIтан.**

Мы мазэм кызыхъугъэ мэфэклIыр хегъэунэфыкIы шIэныгъэлэжышхоу, гуманитар ушэтынхэмкIэ республикэ институтэу Т.М. КIэрашэм ыцIэкIэ щытым идиректорэу, профессорэу, АМАН-м иакадемикэу **Бырсыр Батырбий.**

Мэлылфэгъум и 19-м, 1929-рэ илъэсым къэхъугъ адыгэ дунаим зыцIэ щы-зэлыIугъэ **Шъхъэлэхъо Абубэчыр (Абу) Адышэс ыкIор.** Ытхыхэрэр 1954-рэ илъэсым кышчыублагъэу хеутых.

Адыгэ литературэр лъэныкъуабэкIэ зэхэзыфыгъэ гъэсагъ. Итхылъхэр адыгабзэкIи урысыбзэкIи кыдэкIыгъэх. Абу художественнэ произведениехэри ытхыгъэх, етхых, журналхэм, гъэзетхэм къащыхеутых. ЗэдэкIын ИофшIри дахэу кыдэху. ЛитературэмкIэ учебникхэр я 9 — 10-рэ классхэм апае ытхыгъэх. Шъхъэлэхъо Абу Дунэе адыгэ академием иакадемик, Урысые Федерацием ыкIи Адыгэ Республикэм шIэныгъэхэмкIэ язаслуженнэ ИофшIэшху. 1995-рэ илъэсым кышщегъэжъагъэу УФ-м итхакIохэм я Союз хэт.

Шъхъэлэхъо Абу «Адыгеим и **Щытхъузеухъ**» зыфиIорэ медалыр къыфагъэ-шъошагъ. Адыгэкъалэ ыкIи къуаджэху Очэпшые, Щынджые, Аскъэлае яцIыф гъэшIуагъ. ПсауныгъэкIэ Тхэр къэтэу, дахэу икIэсэ илъэпкъ фэлэжъэнэу, лъы-тэныгъэ-шъхъэклафэр игъогу бэрэ, бэрэ щыIэнэу фэтэлэ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Юридическэ IэпыIэгъу арагъэгъотыным тегушыIагъэх

Адыгэ Республикэм иадвокатхэм я Палатэ и Совет игъэкIотыгъэ зэхэсыгъо мэлылфэгъум и 16-м иIагъ. Ар зэрищагъ Палатэм ипрезидентэу Мамый Алий. Зэхэсыгъом хэлэжъагъэх цIыфым ифитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэу АР-м щыIэ Анатолий Осокинын, АР-м ипрокурор игуадзэу КIыкI Исмахылэ, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Александр Лобода.

Иофгыбэ 11-у зыхэплъагъэхэм анахэ шъхъалэр Адыгеим изаконопроектэу республикэм щыпсэурэ цIыфхэм ыпкIэ хэмылгъэу юридическэ IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ фитыныгъэхэр гъэцэкIэгъэнхэм фэгъэхыгъэр ары. Мыш игъэкIотыгъэу кытегушыIагъ очылтэу Ахъмэт Эдуард. Ащ кызыэриIуагъэмкIэ, субъектхэр кыыхэмылажъэху

цIыфхэмкIэ мэхъанэ зиIэ законым Иоф ышIэшъу-щтэп. Джаш фэдэу хэушъхъа-фыкIыгъэ юридическэ бюрорхэр зэхашхэнхышъ, ахэм ыпкIэ

хэмылгъэу цIыфхэм юридическэ IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэныр апшгъэралъхъан фаеу Ахъмэт Эдуард ылытагъ. Республикэм ис квалифицированнэ очылтхэм бюром Иоф зэрэщашIэщт шIыкIэхэми ар къащыуцугъ.

— 2011-рэ илъэсым щылтэ мазэм и 15-м мы Иофым фэгъэхыгъэ законым кIуачIэ иIэ хъугъэ, — кыIуагъ Ахъмэт Эдуард. — Ау ащ фэдэ охътэ кIэкIым кыкIоцI законыр икIоу зэрэзэхамыгъэуцауагъэр, хэгъэхъо-жыныхэр, зэхэокIыныгъэхэр зэрищыкIагъэхэр гъэнэфагъэ.

Очылым илэжъапкIэ зыфэдэ-щтыр, сыхбат пчъагъэр ыкIи Иоф зэришIэщт шIыкIэр, нэмыкIхэри Советым хэтхэм кызыщыраIотыкIыгъэ тхыгъэр АР-м и Правительствэ фагъэхъыщт.

ИШЪЫНЭ Сусан.

АвтобусыкIэху «ПАЗ» зыфиIохэрэр бэмышIэу Мыекъуапэ игъогухэм къатехъагъэх. Цыфхэр зезыщэрэ адрэ автотранспортхэм ялэытыгъэмэ, мыхэр псынклэх, экологием ылэныкъокIэ щынэгъончэх. Тикъэлэ шъхъалэ игъогухэм мыщ фэдэ автобусыхым Иоф щашIэ. ТапэкIэ а пчъагъэм джыри хагъэхъон гухэлъ щыI.

Тэзыхыгъэр Iэшъынэ Аслъан.

ШэнышIухэр къаIэтыжъынхэм ыуж итых

Уголовнэ-пшгъэдэкIыжъ системэм икIулыкъушIэхэм ядуховнэ-нравственнэ пIуныгъэ зыкъегъэлэгъыгъэнымкIэ Иоф-тхъабзэу эшIуахыхэрэм зэу ащыщ культурэм иучреждениехэр къаIуахъанхэр. Мыр УФСИН-м икультуриIэ Гупчэрэ иобщественнэ советрэ япро-ект. КъулыкъушIэхэм ягупшысакIэ, язекIокIэ-шIыкIэхэр нахышIу шIыгъэнхэм имызакъоу, урысые офицер корпусым илъэс пчъагъэхэм хэбзэшIоу хэлгыгъэхэм зыкъыгъэлэгъыгъэным проектыр фэIорышIэщт. Обществэм икуп анахэ гъэсагъэхэм сыдигъокIи мыхэр ащыщыгъэх.

— Джыдэдэм Иоф зышIэхэрэм якультурнэ хэхъоныгъэ пае уахътэ кыыхагъэкIынэу хъурэп, еIлани правэухъумэкIо органхэм ахэтхэр нахэ «зэрэ-кIэшIагъэхэр» кызыдыхэп-лыгътэкIэ, игъо ифэхэрэп. Ащ пае тикъулыкъушIэхэм ар шIу-хъафтын фэдэу афэтшIыгъ, — кыIуатэ Адыгеим и УФСИН икультуриIэ Гупчэ ипашэу Виктор Марковым.

Мы кызгъэлэгъоныр шIэху нэмыкI подразделениехэм якъулыкъушIэхэм арагъэлэгъу-щт. ГухэлъышIухэм ащыщ театралнэ кызгъэлэгъонхэм ыкIи концертхэм язэхэщэн.

Курортхэм яшIын кыдыхэлъытагъ

Туристическэ кластерым ишIын кыдыхэлъытагъэу курортху «Лэгъо-Накъ» ыкIи «Матлас» зыфиIохэрэм къушъхъэ-лыжэ гъогуи 100-м ехъу ащашIыщт, цыфхэр къушъхъэм дзэщыщэрэ пкыгъо 24-рэ атырагъэуцощт. Ащ фэдэ унашъо ашIыгъ ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэм» ипашхэм.

Апэрэ комплексхэм япроектхэм Иоф адишIэныр компанием джырэблагъэ ригъэжъэщт, ахэр 2013-рэ илъэсым атIупшыщытхэр ары зэрагъэнафэрэр. 2014-рэ илъэсым кышщегъэжъагъэу туристическэ инфраструктурэм игъэ-

псын мы курортитIум ащырагъэ-жъэщт. Цыфым амалэу иIэм елытыгыгъэу кыыхыхын ылэ-кIыщт хыакIэхэр (чIыпIэ мини 5-м ехъу), километрэ 63-рэ зыкIыхъэгъэ къушъхъэ-лыжэ гъогу 55-рэ, километрэ 20 зэры-лыщт канат гъогу 13 курортэу «Лэгъо-Накъ» щагъэпсыщтых. Курортэу «Матлас» зыщызы-гъэпсэфы зышIоигъоухэм апае нэбгырэ 2300-мэ ателыгътгъэ хыакIэщхэр, къушъхъэ-лыжэ гъогу 54-рэ ыкIи канат гъогу 11 ашIыщтых.

ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэм» испециалистхэм зэх-

щэгъэ эскизнэ проектированием джаш фэдэу кыгъэнафэх курортхэм ятранспортнэ-логистическэ схемэ зыфэдэщтыр, курортхэм фабэр ящэлIэгъэным пае апэдэдэ зэшIохыгъэн фаехэр, нэмыкIхэри.

ЗэрагъэнэфагъэмкIэ, 2015-рэ илъэсым ехъулэу курортху «Лэгъо-Накъ» «Матлас» ащагъэпсыщт апэрэ туристическэ псэуалъэхэм ялофшIэн рагъэжъэщт, 2017-рэ илъэсым ехъулэу проектым иапэрэ уцугъо кыдыхэлъыгъэ адрэ объектхэр зэкIэри цыфхэм агъэфедэнхэ алъэкIыщт.

ТЕУЦОЖЬ РАЙОНЫМ ИНЕПЭРЭ ШЫЛАКІ

Теуцожь районым инепэрэ шылакэ зэрэгэпсыгъэм тыкытегушылэ тшоигъоу джырэблагъэ ащ тызышэпэм, шылэныгъэм илэныкыо зэфэшхьафхэм алылэ-сыгъэныр пшэрылэу зыфэдгъэуцужы-гъагъ. Районым ипашэ игупшысэхэмрэ иеплыкыкыэхэмрэ зэхэуытэгъэ зэфэхьы-сыжхэр уагъэшынэу зэрэщытыр кы-дэтлытэзэ, апэ гушылэгъу тыфэхьугъ а Іанатлэр незыхьэрэ Хьакімамыкыу Азмэт. Ащ дэтшыгъэ зэдэгущылэгъумкы тинэ-клубгъохэр кызылэутэхы.

— Азмэт, тэшэ адрэ районхэм афэдэу Теуцожь районри дотациехэр зэрэ-тыхэрэм зэрэщытыр. Ау ащ кыкыларэп ыпшэккэ кыкылышт мылгъум уежэу, ащкы ренэу ушылэштэу кызышлэбгъэшынэр. Бюджетыр игъэкъугъэным, социальнэ Іофыгъохэр нахыбэу зэшлэхыгъэнхэм афэш шьори чыплэм фэдэу кышышхыжыкырым илээс кээс зэрэхэжыгъа-хьорэм тышыгуагъ. Тызы-хэт илээсым телытэгъэ район бюджетыр зэхэжы-гъэуцэ зэхъум сыд фэди-за чыплэм кышышхыжы-кышт фэдэу шыжыгъэ-нэфагъэр?

— Районым иконсолидиро-ваннэ бюджет зэккыкы сомэ миллион 270-м ехъоу аухэсэгъ. Ащ шышэу сомэ миллион 60-р районим ит Іофшлэпэ зэфэ-шхьафхэм Іофшлэн кыкыкы-кыштэу дгъэнэфагъэ. Сыда кыкылапхэм лэпэсэ шхьалэ афэхъун ылыкыштыр? Кээ-сымылэжымы ошлэ районыр промышленнэ лэныкыомкы басау зэрэщытыр. Ахэм япчъа-гъэ Іэхъуамбэхэмкы кыплы-тэным нахыбэп. Арыш, райо-ныр мэкъу-мэщым нахь телы-тагъэу зэрэщытыр кыдэтлы-тэзэ, а отраслэм фэдэу кыкы-кыштэу ары анахь хэкыплэ шхьалэу дгъэнэфагъэр. Сыда ащ фэдэу гугъаплэм лэпэсэ фэхъу-рэр? Ыпэрэ илээсхэм зэрэщы-тыгъэм фэмыдэу, цыфхэм чы-гулэжыным нахь зыратыгъ, тех-никэу яІэми хэхъуагъ, лэжы-гъэм ыуаси нахь кыдэкылауеу ыублагъ, уемызэшэу пІэхэр хэлхэмэ чыгуфм фэдэу кызыри-тыштыр бэмэ зэхашагъ. Райо-ным хызмэтшлэпэ анахь инхэу блы ит, мэкъумэщышлэ (фермер) хызмэтшлэпхэм япчъагъи хэхъо. Джы ежхэм яІэ чыгу Іахьхэм ямызакъоу, нэмыкыхэм

яІэхэри кылызыхэу, зылэжыу ахэтыр макып. Отраслэм ылыныкыомкы анахь пэрыохъу шхьалэу шытыр чыопсым

Чыгулэжыныр ягулгъэпІэ шхьалэ

зыпкытыныгъэ зэрэхэмылгыр, кызысхырэ ужом тичыгухэм уахэхъан умылгъэкыу, мэфэ ошлэхэм тхьамафэм кышымы-кыу уахъан фаеу зэрэщытыр ары.

— Кызэрэтшлэпхэмкы, ащ зэрэтэтыр шысэхэмкы кыбгъэшпыкыжыкышт...

— КээсІонэу сызыфэгъэм кытебгъэфагъ. ГъэрэкІо хыз-мэтшлэпхэр бжыкыасэхэм яп-хын зыфэжыгъэм чыопсыр пэ-рыохъушхо зэрэхэжыгъэм гу-хэлэу тышыгъагъэхэр кыдди-гъэхъуэгъэхэп. Бжыкы лэжыгъэ гектар мини 10 тпхыштэу дгъэ-нэфагъэгъэмэ, мини 8-м тышлэ-кыны тлэкыгъэп. Зэккыкы райо-ным лэжыкыпІэу илгым шы-щэу гектар мин 20-м кышымы-кыу шлуагъэ кыдгъэтынэу дгъэ-нэфагъэгъэш, а пчъагъэм ты-лыкыкыахыжыным фэшІ джы гъэтхасэхэр нахыбэу тпхынхэ фае. Мары ольгэу джыри бэкІа-ерэ кысхэу зэриублагъэр.

— Непэ ехъулэу сыд шлэгъахэу шылэр?

— Тичыгулэжыхэм бжыкы-асэхэм минеральнэ чыгъэшлэ-хэр арагъэкыгуагъ. Ар тІогъого-гъо зэшлэхыгъэн фаеу шытыш, ятІонэрэ егъэкыгуагъи аухы. Ащ

кыкыкылыкыштых уцхэр ахэ-гъэкІодыкыгъэнхэм ехыплэ-гъэ Іофшлэнхэр. Ищыкыгъэ пстэури яІ. Гъэстыныпхэхэми кызытэраІажэх пІон пІэкы-кыштэп. Тафэраз республикэм ипа-щэхэр, мэкъу-мэщымкы Мини-стерствэр гъэстыпхэхэр нахь пыутэу кыфэтІушчыгъэнхэмкы, нэмыкыкыкыкы тичыгулэжыхэм кызыраделэхэрэм фэшІ. Техно-логие нахь дэгъухэр, лэжыгъэр нахыбэу кызытыр чылапхэ-хэр гъэфедэгъэнхэм чыгу-лэжыкы анаІ тырагъэты. Нахы-пэм чылапхэхэмкы тІэкы-тІэ-кыу зэрэхэжыкыштыгъэхэм фэмыдэу, джы институтхэм зэ-згыныгъэхэр адашхыгъэ, чы-лэпхэу дэгъухэр кызылэкагъа-хэх. Кыагурылауагъ зыгорэм бэ-джэндэу кылыпхышт техни-кэмкы гъэхъэгъэхэ пшІын зэрэмылгъэкыштыр. Фэдэу кы-ахыжыгъэм шыщ Іахышлэ ащ зэрэпІуагъахэрэм имызакъоу, охътэшлэу аІэкІэкыу, кыагъэкы-гъэ лэжыгъэмкы чІэнагъэ ашлэу кыхыкы. Арыш, ящыкыгъэшт унэ техникэр зэгъэгъотыгъэным Іофыгъохэри зэрахэх.

— Былымхъуным изытет сыд кыелІлэгъэн фаеу пІытэрэр?

— ГухэкІ нахь мышІэми, а от-раслэм зэхъокыныгъэхэ джы-рэкІэ фэхъурэп. Унагъохэм яІэхэр ары нахыбэомкы узэрыгъознэу шытыр. Шыпкыкы, ООО-у «Син-дика-Агро» зыфІоу Джэдже-хьаблэ дэтым былымхъуным нахь зышырагъэушхьомбгъу ашлэу. Былымхъуныгъэ пчъагъэм хэгъэ-хъогъэным, Іэхъогъур лэпкы-шлэхэмкы зблэхъуэгъэным, шэр переработкэ зышашлэшт цех цыкы гъэпсыгъэным яхыплэгъэ гухэлхэр ащ ипашэхэм зыда-Іыгъы. ООО-у «Аскъэлаі» зы-фІорэми былымхъуныгъэ куп кышчыгъ, тапэкІэ пчъагъэм хагъэхъоным тышэгугъы.

— Непэ экономикэм игъэ-тэрэзын предпринима-тельствоу цыкыкы шлукаеу

Іахь хышыгъэу алытэ ыкы гугъапхэр рапхы. АщІ кыкыкы игугъу кытфэшІа.

— ГъэрэкІо предпринима-тельствоу цыкыкы шылажыгъэрэм сомэ миллион 177-рэ зыосэ продукции кыдагъэкыныу прог-нозхэм агъэнафэштыгъ. Ау ежхэм нахь хышхыу зыкыагъэлэ-гуагъ, сомэ миллион 242-рэ зыосэ промышленнэ продукции кыдагъэкыгъ, шэфакІохэм алыагъэлэсыгъ. А отраслэм ха-хъэхэрэм янахыбэр промышлен-ностымыр сатыгъур ащэлажыкы. Чыфэхэмкы ыкы нэмыкыкыкы хабзэм ишлуагъэ кызырарыгъэ-кыгъэрэм, тэри тлэкыкыштмкы тызэраделэрэм ишлуагъэкы ахэ-ми тапэкІэ хэхъоныгъэхэр нахы-бэу ашынхэу кытшлэшы. Чы-опсым изытет ахэм Іофшлэн бэ-шхокІэ елытыгъэпыш, Іофш-Іэн гугъапхэу етпхыгъэрэм зы-кыагъэшпыкыжыкыныу тэлытэ.

— ТудэкІи цызэхэтэхы инвесторхэмрэ инвести-циехэмрэ экономикэр гъэ-тэрэзыгъэным фэшІ бэкІэ зэрэщыгъэхэрэр. А лэ-ныкыо шхьалэу шьори шьуналэ тешыгъэгъэу, хэкыплэхэм шьуауэу кытшлэшы.

— Республикэм ишлуагъэ кытегъэкы, тэри тфэлэкыш-тыр тэшІэ. Инвестиционнэ пло-щадкэхэр тэгъэхъахыры, инфра-структурэр гъэпсыгъэным Іо-фыгъохэр зетэхэх. Республикэр мылгъукыкы кыдделі, логисти-ческэ парк зышашлэшт чы-плэу дгъэнэфагъэм гази, пси, нэ-мыкыкы ищылажыгъэр етшлэ-гъэх. Ар гъэтылгыплэхэр гъэ-псыгъэнхэм, хылытэ зэфэшхьаф-хэр транспортмкыкы зещэгъэн-хэм телытагъ. Федеральнэ гъо-гушхоу хы ШыуцІэм екыуалэ-рэм, кыэлэшхоу Краснодар а чыплэр апэблагъэш, бгъэфэ-дэштмэ дэгъу. Инвестор гори кыкыкыкыгъагъ, ау джыркыкы зыкыгъэхыерэп. А чыплэм пэ-мычыжыу, кыэлэгъэ гъогъом кыкылэрытэу Омар Бакий аІоу Сирием кыкыкыжыгъэ кІалэм сатышлэпІэ комплексшхо шгъэпсы. Мылгъушхо хы-лэ-хъагъ, бжыкышхы шомыкыу ыу-хыныш, ытын ыгу хэлэ. Ащ гъэстыныпхэу игъэхъопІэ цы-кыкыкыгъэхъуагъ, цыфхэр зышыщэнхэ аІэкыкышт бэдэршлэпІэ цыкыкы кыгъэ-уцун ыгу хэлэ. А зепстэур фэе-хэм бэдждэу аритышт. Джащ фэдэу нэмыкыкы инвестиционнэ площадкэхэу инвесторхэр кы-зэредгъэлэгъэнхэ тлэкыкыштхэм ягъэхъахыры ыуж тит. ООО-у «Меркурий» инвестиције Іофш-Іэныр районым шылыгъэ-кыуатэ. Агъэнэфэгъэ Іофышхом иапэрэ чэзыу атыгъ, джы ятІо-нэрэ чэзыур лыагъэкыуатэ. Чыгу гектар минитф фэдизи алыгъ. Ари дэгъоу алэжыкы. Бэдждэ-ныпхыкы хэбзІахыгъэри игъом кытхы.

— Зэфэхысыжы фэдэу кыэлэуагъэхэм кыафэбгъэ-зэжыны хъумэ, районыр хэхъоныгъаІэхэм афэшгъэнымкы сыда гугъапІэ шхьалэу пІытэн пІэкыкыштыр?

— КІэкІ дэдэу кыэлэу хъу-мэ, зэкІэри зыфэкІоужыгъэр цыф факторыр ары. Районым шыпсэхуэрэм чаныгъэу ахэ-лым зыкыкыкы. Хабзэм бэ-шхокІэ шымыгуагъэу, ежхэм кыалэжыгъэмкы ящыІэкІэ-псэукы нахышлэ ашын фаеу зэрэщытыр бэмэ кыагурылауагъ. Зэрэпсау хэгъэгъум илэ шы-ІаІэми хахъоу зэриублагъэм нахыпэм шымылэгъэ амалхэр кытхы.

Анахь зэтеуцогъэ хызмэтшлэпІэхэм ащыш

Теуцожь районым иІэ жьокыплэ гектар 25450-м шыщэу Іахь шлукае елэжы кыуаджэу Джэдже-хьаблэ дэт хызмэтшлэпІэу ООО-у «Синдика-Агро» зыцІэм. Районым ипашэ тыдэгущыІэзэ кы-зэрылауагъэмкы, ар районымкы анахь пытэу ылытэ тет хызмэтшлэпІэхэм ащыш. ГъэрэкІо а хызмэтшлэпІэм ылэ-жыгъэ гектар 1320-м лэжыгъэ тонн 6184-рэ кырагъэтыгъ, гектар телы-тэу центнер 46,8-м нагъэсыгъагъ.

ХызмэтшлэпІэм ипашэ игуадэу Шы-нэхэу Юрэ гушылэгъу тызыфэхъум кы-зэрэпІофІогагъэмкы, мылгъэ Іуахыжыныу коц гектар 1490-рэ, хэ гектары 180-рэ, рапс гектар 841-рэ яІ. Кымафэр чыла-гъэми, лэжыгъэхэм хэкІодыкышхо афэ-хъуэгъэп, зытет дэп, ау кыахыжыкыштэу зышыгуагъыштыгъэхэм кышыкыкыштэу кыащэхъу. Ащ кымыгъэщынэхэу агро-техническэ шапхэхэм зэрагъэнафэрэм тегъэпсыкыгъэу кыагъэкыгъэ лэжыгъэ-хэм адэлажыкы. ЧыгъэшлэпІэ тІогъогоу яшлуагъэх. Джы химпрополкэм фежы-щтых. Ащ пае зэкІэ ящыкыагъэхэр яІэх. Гъэстыныпхэхэми ащыкыкыхэрэп. Фэгъэ-

кІотэныгъэ хэлэу ахэр кыафатІушчыкы.

— ТихызмэтшлэпІэ нэгырэ 63-рэ хэт, — кытфэуатэ Юрэ. — Нэгырэ 23-р бы-лымхъуным фэгъэзагъэх, нэгырэ 40-р ары лэжыгъэ бэгъуагъэ кыахыжыкыгъэ-ным зыкыуачІэ етыгъэу пылхэр. Цы-кыкы, иными былымхъуныгъэ 373-рэ тІІ. Ащ шыщэу фуражнэхэр 123-рэ. Красно-дар крайм кышчагъэлэгъэрэ пчъагъэм тэ кІэдгъэхышхыгъэрэп, ау чэм пэпчэ илэ-

сым шэ килограмм 3000-м нэсуу кыгъэ-тыгъэныр ары тибылымахъохэм пшгъэ-рылэу зыфагъэуцужыгъэрэп. Отраслэм джыркыкы фэдэшхо кымыгыгорэми, чІэнагъэ тигъэшІырэп. ТапэкІэ гъунэ-пкы нахь инхэр штэгъэнхэм ыкы былым-хъуным шлуагъэу кыгытэрэм хэгъэхъогъэ-ным афэшІ Іэхъогъур гъэкІэжыгъэн, шэр нахыбэу кызытыр лэпкышлэхэр зэ-гъэгъотыгъэнхэ гухэлэ зыдэтлыгъ.

ЫпшэкІэ зыцІэ кышчегІогъэ культу-рэхэм ямызакъоу, мыгъэ пынджэжыным фежыгъэхэу загъэхъахыры. Красногвардей-скэ районымкы кыуаджэу Улапэ пынджэ-жыкыплэ гектар 900 фэдиз шыраІ. А куль-турэр адрэ лэжыгъэхэм афэдэп. Нахы-бэу фэдэу кытын ылыкышты, ау зэрагъэ-унэфэгъэу, энерго кыуачІэхэр нахыбэу ищылажыкы. Трактор кычІэшхохэр умы-гъэлажыгъэхэу а культурэм икыгъэкыны-пфызэшлэхыштэп.

Юрэ кызырылауагъэмкы, яхызмэтшлэ-пІэ техникэ лэныкыомкы мыдэу уІэ-шыгъэ. Тихэгъэу кышчашІырэ техникэ зэфэшхыафэу Іоф зэрагъашІэхэрэм ямы-закъоу, Іэкыб хэгъэгъум ятехникэ лэпкы-хэри агъэфедэх. Метрэ 12 зышхьомбгъогъэ

культыватор бэмышлэу кыащэуагъ. Лэ-жыгъэхэм дэлэжыгъэнымкы ащ ишлэгъэ-шхо кыкыкышт, ащ производительностым зыкыгыргъэлэгъышт.

ХызмэтшлэпІэм хэтхэм ІофшІэнымкы зы кыатенэрэп. Чыопсым изытет кызы-рээтэтыраІажэхэрэр ары нахь, адыкыкы шІэ-гъэн фаеу шыгъ Іофгыб пстэури ипалэу ехъулэу зэшлуахы. Шыпкыкы, ІофшІэпІэ чыплэм уасэ фэозыгъэшлэшт лэжыкыкы цыфхэм яІ. Игъом, мазэм ия 20—25-рэ мафэхэм ашомыкыкы, цыфхэм лэжыкы-кыкы араты. Кымафэу лэжыкыным мээ лэ-жыкыкыкы мини 10 — 12-м ашомыкы-рэм, гугъо ІофшІэнхэр зырагъажыкыкы мэфэ 24-рэ ІофшІэ кыдэкыкыгъэхэм лэжыкыкыкы сомэ мин 50-м нэзыгъэсыхэ-рэри ахэтхы. Арыш, зыгорэу яушыныжы-ныр имышыкыагъэу, зэкІэри ІофшІэным егуагъу, кыалэжыкыштым кыгуагъу.

ХызмэтшлэпІэм ипашэ игуадэу зэри-лытэрэмкы, чыопсым имыхъо-мышлэ-гъэхэм кызытэрамылажыкыкы, гъэрэкІо зылыІэсыгъэгъэхэу гъуапкыкыкы кыа-чыгъэкыкыкы мыгы лэжыгъэ кыахыжы-ным, хызмэтшлэпІэм иэкономикэ нахь гъэпытэгъэным яшпыкыкыу фэлэжыкышты.

ТЕУЦОЖЪ РАЙОНЫМ ИНЕПЭРЭ ЩЫПАКИ

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬ ИОФШЭНЫР

Грамм 650-м сомэ 13 ыуас

Мыекъуапэ уиклӕгъуэ Пэнэжыкыуае удахъ зыхуклэ, къоджэ паркым узышынэсыштым сэмэгубгъумклэ щыт гъомылэпхъэ тучаным уналэ теодзэ. «А тучанхэр тыдэки щыхъойхэба, сыда ащ гэшлӕгъонэу хэлъыр?» пӕони плӕкышты. Ащ ипашӕу Зэрамыку Адам ыкӕи ащ иунэе производству ООО-у «Мир» зыцлӕм нӕуасэ тафэхуфӕклэ тэри ары кызырэтщыхугъэр. Мыр гъомылэпхъэ тучан къодыеп, хъалыгъугъэжыпӕи хэт, гуубат, печенье зыфӕпӕощтхэри кысшагъажӕх, районым ит къоджэ пстӕуми алӕагъӕлӕсых, продукцием идӕгъугъэ ыкӕи ыуасэ агъэразэхъэ, цыфхэм дӕгъоу ащфых. Бӕп нӕпэ грамм 650-рӕ зионтӕгъугъэ хъалыгъур сомэ 13-кӕ зышӕу продукцие кыдзӕгъӕкыххэрм ахътыр.

— Мазэм булӕ мин 50 къэтгъажӕ, дӕгъоу йокӕи, — кытфӕуатӕ нӕуасэ тызыфӕхугъэ Адам. — Тиавтомашинӕкӕ хъалыгъур Пэнэжыкыуае, Джӕджӕхъаблӕ, Къунчыкхъаблӕ, Нӕшъукыуае, Аскъӕлае, Очӕпшые, Пшыкыуыхъаблӕ адӕт шаплӕхэм

алъытӕгъӕлӕсы, зӕхъубытӕгъэ уасӕу сомэ 12-кӕ афӕтӕтлупшы. Джаш фӕдӕу нӕмыкӕ лӕшлӕ-лӕшлӕ лъӕпкхэри къӕтшӕлӕх, титучан щытӕцӕх, нӕмыкӕ шаплӕхэм ятӕтых.

Хӕтрӕ предприниматели ышӕхъӕ фӕлажӕ, нахыбӕу фӕдӕ кызырихъыжыштым пылӕ. Ар ӕжӕ предпринимателым имызакъоу, хабзӕмкӕи фӕдӕу щыт. Нахыбӕ кыслӕкӕхъӕ кӕс, хӕбзӕлахъхэри нахыбӕу ытыштых. Адам кызыриуагъӕмкӕ, илӕзсым кыкӕлоцӕ зӕклӕмкӕи сомэ мин 800 фӕдиз хӕбзӕлахъӕу еты, зӕклӕ ар иотчет тхылххэм къащӕгъӕлӕагъо. Хӕбзӕлахъхэм ямызакъоу, йофшӕлапӕм епхыгъэ нӕмыкӕ лӕзныкхъӕхэм псынклӕу тыналӕ атӕтыдзагъ. Гушылӕм пае, нӕбгырӕ 16 егъӕлажӕ, лӕжӕапкӕлӕр игъом ареты, социальнӕ пакет икӕур йофшӕлапӕм щегъӕфӕдӕ. Сыда соцпакетым кыкӕлӕр? Йофшӕлӕхэм апае фонд зӕфӕшхъафхэм ахъщӕ ахӕгъахъ, лӕжӕапкӕ аритызӕ отпуск егъӕкӕлох, кӕсымӕдӕжӕгъэм хабзӕм ипашӕхъӕхэм атӕтӕу ищыклӕгъӕ фӕло-фашӕлӕхэр фегъӕцаклӕх. Джаш фӕдӕу йофшӕлӕхэр щынӕгъончӕу гъӕпсыгъӕным ыгъӕнӕфӕрӕ шапхъӕхэм атӕтӕу йофшӕлӕпӕ чыплӕ пстӕури сертифицированнӕу щыт. Продукцие лӕпкӕ пстӕуми сертификатхэр апылӕх.

— Къӕтшӕлӕхэм идӕгъугъэ ренӕу тыналӕ тетӕгъӕты, — лӕгъӕкӕуатӕ игушылӕ Адам. — Продукциер сертифицированнӕу зӕрӕщытым имызакъоу, санӕпидкӕулыкӕум зӕпхыныгъэ дӕгъоу дытилӕу, ыпкӕ еттызӕ мазӕ кӕс лабораторнӕ уплӕкӕлӕхэр етӕгъӕшӕлӕх. Хъаджыгъуэ дӕгъӕфӕдӕрӕм, къӕтшӕлӕхэрм ахатлӕхъхэрӕм анализхэр ахътӕгъӕхы, ятӕгъууплӕкӕлӕх, зӕфӕхъысыжӕу ашӕлӕгъӕхэр кытӕкӕлагъӕхъажых. Гъомылапхъӕхэр нӕмыкӕ товархэм афӕдӕп, гупсӕфӕу ыкӕи цыфхэм уиыгъӕ ямыгъӕклӕу йофшӕлӕн угу хӕлмӕ, кӕпшӕлӕхэрм идӕгъугъэ ренӕу улъыплӕн фае.

Тигушылӕгъу кызыриуагъӕмкӕ, хъалыгъум фӕдӕшхо кӕты пӕон плӕкыштытӕ. Социальнӕ мӕхъанӕ илӕу зӕрӕщытым ыкӕи хабзӕм игъо кызырафилӕгъурӕм ыпкӕ кыкӕлӕу, икӕшӕлӕн кызырафӕкӕлӕрӕм осӕ тегъахъоу фашӕлӕрӕр проценти 10 нылӕп. Кӕло, адрӕ лӕшлӕ-лӕшлӕ лъӕпкххэм ауасэ зыгъӕлӕрӕшӕлӕр бӕдзӕршӕлӕм илӕ гъӕпсыкӕлӕр арышӕ, ахэм фӕдӕу кӕахъыжырӕмкӕ хъалыгъум чӕнагъӕу аригъӕшӕлӕгъӕр кырагъӕжыжы. Шыпкӕ, ахэмкӕи уасӕхэр узӕрфау кӕпшӕлӕнхӕ плӕкыштытӕ, бӕдзӕршӕлӕм ит нӕкӕкӕгъӕхэр кыптекӕлон-

хӕшӕ, уистыхъашт, йофшӕлапӕр зӕфӕпшӕжыкыи фаеу хъункӕи пшӕлӕхӕнӕп.

— Предпринимателӕу сызӕрӕщытым елӕытыгъуэ, сӕркӕ анахъ кыныгъоу слыгъӕрӕр хӕбзӕлахъхэр зӕрӕинхэр ары. Ыпӕклӕ ахӕр процент 34-рӕ хуштыгъӕхӕти, мы илӕзсым процент 30-м нӕсӕу кырагъӕлӕхыгъӕх, ау ари сшӕлобаш, — ело тызӕреупчӕлӕгъӕм джӕуап кыри-тыжӕзӕ. — Джы нахыпӕрӕм тӕкӕлӕ фӕдӕжӕп, уплӕкӕлӕхэр нахъ макӕ хуыгъӕх. Планым тӕтӕу зӕхъӕхӕрӕр ары нылӕп кӕнагъӕхэр. Ащ тӕтӕу бӕмышӕу тигушылӕпӕ ауплӕкӕлӕгъ, мытӕрӕз гори кыахъагъӕштыгъӕп. Ар тӕркӕ гупсӕф. Зӕралоу, хабзӕми, цыфхӕми тафӕшӕпкӕу, рӕхъатӕу тӕчъые, рӕхъатӕу тигушылӕн лъытӕгъӕкӕуатӕ.

Йофшӕлӕн зӕрӕзӕхъагъӕм, кыдӕхъхӕрӕм тызащӕгъӕгъӕзӕуж предприниматель йофшӕлӕным пыхъанӕу зӕрӕхуыгъӕмкӕ теупчӕлӕгъ. Кызыриуагъӕмкӕ, Пӕ-

нӕжыкыое совхозым еджакӕло ыгъакӕлӕи, Кубанскӕ мӕкӕумӕш институтыр кыуыгъагъ, мӕкӕумӕшым фӕгъӕзӕгъӕ инженер-механик сӕнхъат илӕу кыгъӕзӕжыи, илӕзсыцӕ чыплӕ хъызмӕтшӕлапӕм хъыгъ. Бӕ темышӕу хӕбзӕ зӕхъокӕлӕхэр кӕжыагъӕх, предприниматель йофшӕлӕным уыхъан уфитӕу хуыгъӕ. Хабзӕр кыдемылӕжыи зӕхъум, мӕкӕумӕш отраслӕри кӕлоаджӕ хъоу фӕжыагъӕти, кӕлӕ нӕжыкыкӕлӕм гу тыришӕлӕхыи, лӕпӕлӕсӕныгъуэ, амалӕу хӕлхъхэр ышӕхъӕ фигъӕлӕжӕнхӕм фӕжыагъ. Нӕмыкӕ йоф горӕхӕми апылтыгъ, аужым хъалыгъугъӕжӕ-сатыу йофшӕлӕнхӕ кыахыгъ. Джы йофшӕлӕкӕ амал лӕкӕлӕ хуыгъуэ йофшӕлӕн лӕгъӕкӕуатӕ, нӕбгырӕ 16 ыгъӕлажӕзӕ йофшӕлӕпӕ чыплӕхэр кызылӕлӕхыгъӕнхӕмкӕ хабзӕм ишӕуагъӕ регъӕкӕи. Икӕлӕхым кӕлӕуагъӕм хуыштыр шыпкӕагъӕ хӕлӕу джаш тӕтӕу йоф зышӕлӕрӕ предпринимательхэм ахъахъ кӕс йофшӕлӕн зимылӕхэм япчъагъӕ ренӕу нахъ макӕ зӕрӕхуыштыр, сыдыр лӕзныкыокӕи предприниматель йофшӕлӕным ишӕуагъӕ кӕкӕлонӕу кызырӕтшӕлошӕлӕр ары.

ГРАЖДАНСКӕ ИОФХӔР

Пшӕрӕрылӕыбӕ зӕшӕуахы

Цыфхэм ягражданскӕ йофхӕр зытхыхӕр кӕулыкӕоу ЗАГС-кӕ тызаджӕрӕм икӕуатӕм Теуцожь районым кызышӕцӕуахыгъӕр илӕз 11 хуыгъӕ. Ау джырӕ нӕс а кӕулыкӕум йоф зышӕлӕн унӕ тӕрӕз илӕгъӕп. А шыкӕлагъӕр ащ йофшӕлӕхэм ямызакъоу, солӕнхӕ фаеу хъурӕ цыфхэмкӕи кынӕу щытыгъ. Адыгӕмӕ зӕралоу, джы «ямыжӕ кыуае хуыжыгъӕ» е, нӕмыкӕу кӕпӕон хъумӕ, афагъӕпсыгъӕ унакӕлӕм бӕмышӕу чӕхъажыгъӕх. Ащ ехыллӕгъӕ тхыгъуэ тисобкор кыгъӕхъазырыгъӕр бӕмышӕу тигъӕзет кыахыуыгъ. Ау районым щызӕхъӕщӕгъӕ кӕулыкӕуӕлӕхэм йофшӕлӕным епхыгъӕ амал тӕрӕзхӕр ягъӕгъотыгъӕнхӕр район администрацием инӕплӕгъу зӕритыр, хӕкыплӕхэм зӕряусӕхӕрӕр кыдӕтлӕтыгъӕзӕ, джыри зӕ ащ тышӕлагъ ялофшӕлӕн зӕрӕзӕхъагъӕр, пшӕрылӕу ялӕхэр зӕрагъӕцаклӕхӕрӕр зӕдгъашӕлӕ тшӕлоигъоу. А кӕулыкӕум ипашӕу Лыхъурӕе Римӕ лӕзныкыуабӕм нӕуасэ тафӕшӕлӕх.

Апӕ Римӕ кытфӕлӕотӕгъ джырӕ нӕс йофшӕлапӕм амалӕу щырагъӕгъӕр шапхъӕхэм зӕрадиыштыгъӕхӕр, джы кызыдӕкӕжыгъӕхӕ чыплӕр зӕтӕгъӕпсы-

хъӕгъӕным фӕшӕлӕ тхылххэм ягъӕпсын охъӕт шӕукае зӕрихыгъӕр. Сыда пӕом кыуаджӕм еджӕпӕклӕ зышӕашӕлӕм кызызӕранӕкӕжыгъӕ пӕсуалӕр мылӕкӕум ылӕзныкыокӕ зыгъетхӕгъӕр, зиер зӕхъууфӕкыгъуэ гъӕпсыгъагъӕп. Джы ащ шыцӕ лӕхъу кӕратыгъӕр республикӕ имылӕку хагъӕхъажыгъ, оперативнӕ гъӕлӕорышӕлакӕлӕм тӕтӕу республикӕ ЗАГС-у Ехъулӕ Тӕмарӕ зипашӕм рапхыжыгъ ыкӕи гъӕлӕорышӕлапӕм кыафитӕлӕпшыгъӕ бюджет ахъщӕклӕ ыкӕлоцӕ агъӕклӕжыгъ, дӕхӕ дӕдӕу зӕтырагъӕпсыхъажыгъ. Къӕзӕрӕцагъӕхэр мӕфӕклӕ шӕкӕлӕм тӕтӕу зышӕцӕуатхӕхӕр зӕлӕу хътыр нӕр пӕпихӕу агъӕклӕрӕкӕлагъ.

Римӕ кызыриуагъӕмкӕ, ащ фӕдӕ зал зӕтӕгъӕпсыхъагъӕ бӕдӕдӕмӕ ялӕп пӕоми хуышты.

— Къӕзӕрӕцӕхӕр зӕготхӕгъӕнхӕ закӕор армьру, ЗАГС-м йофшӕлӕныбӕ чӕлӕ, — ело Римӕ. — Цыфыр кызышӕхуыгъӕмрӕ идунай зыхъожыгъӕмрӕ азыфау кыфӕгъӕ пӕлӕм зӕклӕ ащ ехыллӕгъӕ кӕзбархэр мышӕ фӕдӕ кӕзралыгъоу кӕулыкӕум шатхы. Сабыйр кӕхъуыгъӕми, цыфым кысшагъӕми, унагъор зӕтемыуцагъуэ зӕгуатхыкӕжыгъӕхӕми, цӕр, лӕкӕуацӕлӕр зӕтемыфӕхӕу кыхъӕкыгъӕми е ахӕр зӕблӕху-гъӕнхӕ фаеу хуыгъӕми, сабийр ямылагъуэ апӕлунӕу кылахыгъӕми е зӕгомьтхӕгъӕхӕу кӕхъуыгъӕ сабийм пае тыр гъӕунӕфӕгъӕн фаеу хуыгъӕми — зӕклӕ ЗАГС-м шатхы.

Ны (унӕгъо) мылӕкур хабзӕм зӕригъӕнфӕгъӕм, пособиехэм зӕрахъуагъӕм яшӕуагъӕклӕ, аужырӕ илӕзххэм сабийхэр нахыбӕу кызырафӕхуыгъӕр кыдӕтлӕтыгъӕзӕ, Теуцожь районым а йофыр зӕрӕщыгъӕпсыгъӕмкӕ Римӕ темыупчӕлӕм тӕлӕкыгъӕп.

— Тирайони сабийхэр нахыбӕу кызырӕцӕхуыгъӕр теубытагъӕ хӕлӕу кысӕлон слӕкышты, — ело Римӕ. — Ау пчъагъӕр зыфӕдизыр зӕхъыгъӕным фӕшӕлӕ сы-

лӕхъон фаеу хуышты. Сыда пӕомӕ районым роддом илӕпышӕ ыкӕи законным зӕригъӕнафӕрӕм тӕтӕу сабийр кызышӕхыгъӕ чыплӕм ны-тыххэм щарагъӕтхыи фиты-хӕшӕ, пчъагъӕхэр зӕхъуытагъӕхӕу сиӕхӕп. Сабый кызыфӕхуышты ныхэр нахыбӕмкӕ кытпӕблӕгъӕхӕ Адыгъӕлӕ, Краснодар е Мыекъуапӕ макӕлох, кӕхъуыгъӕ сабийр а чыплӕхэм ащазыгъӕтхыхӕрӕр ахътых.

Къӕзӕрӕцӕхи унӕгъуашӕлӕ ежыагъӕххэм ащыцӕ нӕжыкылабӕ зӕрӕзӕхӕкыжыкыхӕрӕм икӕзбарӕ бӕрӕ зӕхъӕтхы. А гумӕкыгъом фӕгъӕхыгъӕу Римӕ кытфӕлӕотӕгъӕххэм тигуапӕу тядӕлӕгъ. Районыр нахыбӕмкӕи адыгъ райо-нӕу зӕрӕщытым мы йофым хӕушхъафӕкыкыгъӕ фӕмӕ-бжыкы-кыреты пӕон плӕкышты. Адыгъххэм гупшысакӕлӕу, шӕн-зӕкӕлоклӕ шӕкӕлӕхӕу ахӕлххэм, нӕжыкы-клӕххэм пӕуныгъуэ адызӕрахъӕрӕм унагъор гъӕпытӕгъӕнымкӕи яшӕуагъӕ кӕмыкӕлоу пфӕлоштытӕ. Ащ елӕытыгъуэ унӕгъуашӕлӕ ежыагъӕхӕу зӕхӕкыжыкыхӕрӕр бӕ пӕон плӕкыштытӕ. Ар лӕпкыкы-клӕ щытхуыгъуэ лъытӕгъӕн фае. Унагъор гъӕпытӕгъӕным ехы-лӕгъӕ йофгъабызӕхӕу ЗАГС-м ирайон кыуатӕм зӕрихъӕхӕрми

хӕпшӕкӕлӕу яшӕуагъӕ кыакӕлоу кытышӕлошӕи.

— Ар тигушылӕн илӕзныкыое гъӕнфӕгъӕххэм ащыцӕ, — ело Римӕ. — Шӕны хуыгъуэ, жъоныгъуа-кӕм и 15-м унагъом и Дунӕе мафӕ хӕтӕгъуӕнфӕкыи. Ащ ехъу-лӕу унӕгъо нахъ пытӕхӕу, илӕз-сыбӕ хуыгъуэ зӕгурылӕхӕу зӕд-пӕсӕхӕрӕр цыфхэм ядгъашӕлӕх тшӕлоигъоу, район гъӕзетым ижур-налистхӕр, администрацием ипашӕ игуадзӕхӕр тигъуӕсӕхӕу ахэм аджӕхъ тышӕлӕ, тафӕгушӕло, шӕу-хъафтыххэр ятӕтых, тӕгъашӕлох е мӕфӕкыи ехыллӕгъӕ йофыгъо зӕхътӕгъӕмӕ, кӕтӕгъӕблӕгъӕх. Ащ нӕмыкӕ мӕфӕкыибӕхӕри агъӕнфӕ-гъӕх, ахӕми тахӕлажӕ. Адыгейм ибызлыфыгъӕххэм я Союз кӕцӕкӕло фӕхъуи агъӕнфӕгъӕ «День семейного очага» зыфӕлӕорӕр. Ар бӕдзӕ-огъу мазэм хӕтӕгъуӕнфӕкыи. «Ным и Маф» зыфӕлоу шӕкӕлогъум агъӕмӕфӕкыирӕми тыхӕлажӕ. Бӕ джаш фӕдӕу зыцӕ кӕпӕонӕу щы-лӕр. А зӕптӕстӕм унагъор гъӕпы-тӕгъӕнымкӕи яшӕуагъӕ кӕкӕло.

Йофшӕлӕпӕ чыплӕмкӕи амал тӕрӕз зӕрямылӕгъӕм кыахӕклӕу, джырӕ нӕс къӕзӕрӕцӕхӕрӕр мӕ-фӕклӕ шӕкӕлӕм тӕтӕу зӕготхӕгъӕн-ххэм ехыллӕгъӕ йофыгъӕххэр зӕхъ-сӕнхӕ алӕкӕкыштыгъӕп. Римӕ кызыриуагъӕмкӕ, амалышӕу-хӕр ялӕхӕ зышӕхуыгъӕм кышчы-ублагъуэ а шӕкӕлӕ зыгъӕфӕдӕ зышӕлоигъоуххэм заявлениехӕр на-хыбӕу кыатыхӕу аублагъ.

ТЕУЦОЖЬ РАЙОНЫМ ИНЕПЭРЭ ЩЫПАКИ

ПРАВОСУДИЕР

НыбжыкIэхэми Юф адашIэ

Суд системэр Урысыем гэ- шIэгонэу шыгэпсыг. Ащ зэ- хэщакIэу иIэр кызылIотэн зыль- кIынэу цыф кызырыкIохэм ахэтыр бэл. Арэу шытми, тэшIэ лъэгалIэу яIэхэмкIэ ахэр феде- ральнэхэу ыкIи зэгэшIужь су- дьяхэу зэрэгощыгэхэр. Феде- ральнэ судьяхэр Урысые Феде- рацией и Президент иунашбюкIэ егэнафэх, зэгэшIужь судьяхэр УФ-м исубъектхэм яхэбзыху- хьэ органхэм ащаухэсых.

Теуцожь район судыр Адыгэ- кьалэ дэт. ЗэгэшIужь судьяхэм Юф зыщашIэрэ суд участкитIу ащ епхыг. Суд участкэу № 1-р Адыгэкьалэ, № 2-р Пэнэжы- кыуае адэтых. Илэситф пIалтэ иIэу агэнэфагэу ятIонэрэ суд участкэм изгэгэшIужь судьяу Юф ешIэ ЕмIыль Оскар. ЗАГС-м икьутамэу Пэнэжыкыуае дэтым фэдэу мы суд участкэми ыпэкIэ кьоджэ еджапIэр зычIэтыгэ унэм шыщ Iахь кыратыг. Рай- он администрацией ипащэ игуа- дзэу ХьадэгэлIэ Мэджыдэ ти-

гусэу ащ тычIэхьаг. Тызэдэгу- шыIээ Оскар кызыриуагэм- кIэ, ЗАГС-м нахь пэсалоу ахэр ЮфшIэпIакIэм екIужыгэх, илэситIу фэдиз хьугэ амалы- шIухэр яIэхэу правосудияр кIэ- шыгэным ехылыгэ пшэрыль- хэр ащ зыщагэцакIэхэрэр. ЫкIоцI дэгэу зэтэгэпсыхьаг, пчъэ-шхьаныгупчэхэр джырэ уахьтэм агэфедэхэрэм афэдэх, кабинетхэр хьоо-пшаух, мебе- лымкIи, оргтехникэмкIи шыкIэ- гьэнчэу яЮфшIэн зэхэцаг.

— Зыдгэпсэфыжыг, — еIо Оскар, — адрэ лъэныкIохэм ягу- гьу кысымышIыжымы, суд зэ- хэсыгIохэмкIэ кыныгэу тызы- хэтыгэхэр тычIэу пшэжыгэх. ЧыпIэ зэрэтимылэм кыхэкIэу, тыдэкIыгэ суд зэхэсыгIохэр Адыгэкьалэ шытIыныхэ фаеу хьуштыг. ТэркIи, кьедгэблэ- гьэн фаеу шыт цыфхэмкIи кы- ныг. Джы тIл шэпхьэ гьэнэфа- гэм теггэпсыкIыгэ залэу зэхэ- сыгIохэр зыштышIыхэрэр. Кы- татыгэ чыпIэр Суд департамен-

тым тфариггэгэцэ- кIэжы зэхьум тIоф- шIэнкIэ тищыкIэгэ лъэныкIо пстэури дэ- гьоу кыдалытагэх.

Оскар кызыриуа- гэмкIэ, ауужырэ лъэ- хьаным правукIо- ныгэхэу зэрахьэхэ- рэр нахьыбэ мэхьух. Мы мафэхэм гьэрекIо иапэрэ кварталэ ты- зыхэт илэсым иапэрэ кварталэ яхылыгэ справкэу агэхьазырырэм кы- зыриггэлагорэмкIэ, админи- стративнэ Юфэу зыхаплэхэрэм ахэхьо пIон плэкIышт. Енэгү- ягэо пчъагэхэр нахьыбэ кьэ- зышIыхэрэм зыкIэ ащыкIэ гьо- гурыкIоным ишапхэхэм Кьэра- лыгэо Думэм зэхьокIыныгэбэ зэрафишIыгэр, шапхэхэр нахь зэрагэпхьэшагэхэр ыкIи ахэр зыукьохэрэр нахьыбэ зэрэхьу- хэрэр.

Загорэ кызырэтшIошIырэм фэдэу, узыфэе Юф пстэумкIи зэ- гьэшIужь судьям уетхьауахы- лIэнэу, зэкIэри ащ кызыхыф- нэу шытIэп. Ащ зыфэбгэгэным ыпэкIэ узэкIолIэн, Юфыр зэхэзы- фын фэе кьулыкьухэр, орган зэ- фэшхьафхэр шыIэх. Ахэм зэха- фын амылэкIыгэу е шапхэхэр

аукьуагэхэ зыхьукIэ ары ныIэп судым зыфэбгэгээн зыплэкIы- штыр.

Оскар кызыриуагэмкIэ, суд ЮфшIэныр зэлухыгэу гьэпсы- гьэ. Цыфмэ ашIэн фаеу шыт лъэныкIохэу, гушыIэм пае, суд зэхэсыгIохэр зыщыIэштхэр, зы- хэплэзштхэ Юфэу агэнэфагэ- хэр, нэмыкIхэр фэе пстэуми Ин- тернетым рагьотэштых. ЗэкIэм- кIи ар Iэрыфэгэу шыт.

БздэжшIагэхэр бэкIэ нахь макIэ хьунхэ ыльэкIышт закон- хэм агэнэфэрэ шапхэхэм, яфи- тыныгэхэрэр япшэрылхэмрэ цыфхэр нахь дэгэу ащыгэуазэ- хэ, нэмыкIэу кьэлIон хьумэ, пра- вовой шIэныгэу яIэхэм ахагьа- хьо зыхьукIэ. А лъэныкIохэр кы- далыгэгэу, район администраци-

ем ныбжыкIэ ЮфхэмкIэ иотдел ягусэу ныбжыкIэхэм правэм ехылыгэ шIэныгэхэр ягэ- гьотыгээнхэм илофыгэхэр зэра- хьэх.

— Отделыр тигусэу районым ит еджэпIэ зэфэшхьафхэм та- щэIэ, апшэрэ классхэм аще- джэрэ кIэлэджакIохэм законхэм агэнэфэрэ шапхэхэр кьафэтэ- Iуатэх, ашIогэшIэгонэу кызы- кIэупчIэхэрэр афызэхэтфых, — еIо Оскар. — Суд зэхэсыгIохэр зэрэкIохэрэр альэгьуным, агу кьинэжыным, ифэшшэ десэ- хэр хахынхэм фэшI ахэр кьетэ- гьэблагэх. ЗэдэгущыIэным сы- дигьокIи шIуагэ кьеты, етIани правэм ехылыгэ Юфыгэхэр ныбжыкIэхэм ашIогэшIэгон- хэу кысшIошIы, бэмэ кьакIэуп- чIэх.

Автомашинэ рульхэм акIэрыс ныбжыкIэхэм гьогурыкIоным ишапхэхэр аукухэу, автомаши- нэр лъэшшэу зэрафэу, авари- ехэр ашIыхэу, цыфхэр ахэкIуа- дэхэу, шьобжхэр хахыхэу макIэп кызырэхэкIырэр. Джэгухэу, ыуж- кIэ бырсыр кьафыхэмыкIыжы- штэу кызыщагэхьуазэ, нэмыкI бздэжшIагэхэри зэрахьэх. ПшIэхэнэп законхэм агэнэфэрэ шапхэхэр тэрэзэу зэрамышIэ- хэрэр бздэжшIэгьабэмэ лъапсэ афэхьункIи. Арышэ, зэгэшIужь судьяхэм ныбжыкIэхэм адызэ- рахьэрэ ЮфшIэным ишIогэшхо кьэкIонкIэ енэгүагэу.

ПСАУНЫГЭР КЪУХЪУМЭГЭЭНЫР

ГьэкIэжыным ишIуагэ зэхашIагэ

Илэс пчъагэ тешIэжыгэм, Пэнэжыкыуае дэт сымэджэщым ишIын зыфэжэгьагэхэр непэ фэдэу кьэтэшIэжы. Ащ джы ите- плэ кызырэгпшIэгьахьыгэмкIэ, илэс экIэлыкIохэм чIыопсым фэлэкIыштыр кыггэнаггэп, псэуалэм еупхьужыггэп фаеу хьугэ. Ар зипшэрылгыр ыкIи иггэцэкIэжыны пэлухьащт мыль- кур кызыхэкIышт бюджетыр тшIэрэп, ауми, гьэмэфэ лъэхьаным ар зэшIохыгэныр нахь дэгэу кьытшIошIы.

Сымэджэщым иврач шхьаIэу

ЛIыхэсэ Фатимэ специалист ныбжыкI. Ау гьолыпIэ 50 зиIэ сымэджэщым ыкIи ащ кьепхыгэ участкэхэм пэщэ- ныгэ адызэрихьанэу зэрагэ- нэфагэм иЮфшIэн хэшIыкI дэгэу зэрэфыриIэм цыхьэ фыуегэшIы. Медицине сэнэ- хьатым зыкIи тышмыгэуа- зэм, тызэреупчIыгэхэр Iуп- кIэу кызырэтфIотагэхэм специалист хьупхэу кьытши- гэхьыг. Анахьэу ащ кьедгэ- Iуатэ тшIонгьуагэр медицинэм иггэцэкIэжыны Урысыем шыкIо-

рэм зэрэхэлэжыхэрэ шIыкIэр ыкIи ащ шIуагэу кьафыхьы- рэр ары.

— Медицинэм иггэцэкIэжыны ехылыгэ Юфыгэхэм тиуч- реждение лъэныкIуишIкIэ ахэла- жьэ, — кьытфелуатэ район сымэджэщым иврач шхьаIэ. — Ахэм ащыщыкIи медицинэ учре- ждением информацийн системэ- хэр шыггэфедэггээнхэр, амбула- торнэ-поликлиническэ кьулы- кьум иЮфшIэн идэггүгэ зыкьэ- гьэIэтыгэныр, цыфхэм медици- нэ IэпыIэгэу ятыггэнымкIэ стан- дартхэр стационарым шыггэфе- дэггээнхэр. Ауужырэ ателытагэ ухэу пневмонией, инфаркт мио- кардэм ыкIи инсультым.

Сыда гьэкIэжыным шIуагэу кьытырэр? Зы лъэныкIомкIэ, ащ теггэпсыкIыгэу кьэралыгьом кьытIупшырэ мылькым шыщ Iахь цыфхэм япсауныгэ зыгэ-

пытэхэрэм, ахэр зыггэхьужыхэ- рэм ялэжыпIэ кьэлэтыггэным зэрэпIуагэхьэрэм ишIуагэкIэ, ЮфшIэным нахь кIеггэгүшIух, реггэгүгүх, кадрэхэр кьеггэблэ- гьэггээнхэмкIэ ишIуагэ кьэкIо. ЯтIонэрэмкIэ, сымэджэщым пае Iэзэгү уцхэр, ялабораторие пае агэфедэрэ материалхэр, нэмыкI- хэр кьащэфынхэ альэкIы. Гушы- Iэм пае, лабораторией пае кьа- щэфыгэ препараткIэм такьыкI 15 нахьыбэ темышIэу цыфым кьэузыггэр инфаркт миокардэми е стенокардиэми ыггэунэфын елэкIы. ЫпэкIэ ащ фэдэ амал яIаггэп. Узым иггэунэфын охьта- бэ ишыкIэгьагэ ыкIи диагнозыр тэрэзэу аггэуцфэкIэ сымаджэм ишыкIаггэхэр зэрифэшIуашэу рашIаггэпхэ альэкIыштыггэп. Сымэджэщым иIэ нэмыкI каби- нетхэми яЮфшIэн шаггэфедэрэ, ренэу кьащэфын фаеу шытыгэ материалхэр джы нахь дэгэу кьаIэкIахьэхэу ыублагэ.

Фатимэ кызыриуагэмкIэ, сымэджэщым имызакоу, поли- клиникэм Юф шызышIэхэрэри гьэкIэжыным ипрограммэ хэфа- гэх. Район сымэджэщыр пIэкIор 50-м тельтагэ. Ахэм ахэтых те- рапие ыкIи неврологие уз зиIэхэр зыщаггэгольыхэрэр.

Информатизацией ехылыгэу лъэныкIом кьытегушыIээ тех- никэ амалхэр кьэщэфыггээнхэм- кIэ котировкэм иятIонэрэ чэзыу зэрэхэтхэр кьыIуагэ. Сымэджэ- щым иучасткэхэм апае компью- терхэр кьащэфыггэх, ачIаггэу-

цуаггэх, яЮфшIэн нахь дэгэу зэ- хэцаггэ хьуггэ. Джащ фэдэу акушер-гинекологым икабинети компьютер чIаггэуцуаггэ, ащ пе- ринатальнэ Гупчэм видеоэзпхы- ныггэ дыриIэу гьэпсыггэшт, зы- горэкIэ ишыкIаггэ хьумэ, сабий кьызыфэхьунэу шыт бзыльфы- ггэхэм апае консультациехэр ара- тыхэзэ ашIышт.

ИшыкIэгэ проектхэр аггэхьа- зырыггэх, терминалхэр кьащэ- фынхэшт, ачIаггэуцощтых. Чэ- зыухэм ахэтыныр имыщыкIа- ггэу, сымаджэм кызыриггэпIыы шIоиггэ врачым дэжэ зэрэчIэхьа- штыр ежэ-ежырэу ыггэунэфэн ыкIи ащ ехьулIэу екIолIэн ыльэ- кIынэу гьэпсыггэшт. ГьэкIэжы- ным ехылыгэу кьэралыгьо про- граммэм ишIуаггэкIэ район сымэджэщым нэмыкI зэхьокIыны- ггэшIухэри шыкьуштых, сымад- жэхэм ыкIи ахэм яIазэхэрэм амалэу яIэхэм ахэхьошт.

Ипсауныгэ изытет ыггэгүмэ- кIэу кьаолIэрэ пчъаггэмрэ рай- он сымэджэщым гьолыпIэу иIэмрэ зэрэзэдиштэхэрэ шIы- кIэмкIэ тызеупчIыкI Фатимэ кы- зыриуагэмкIэ, сымаджэхэм ре- нэу зыщыIээхэрэ гьолыпIэ пчъаггэу сымэджэщым иIэр екьу пIоми хьушт. Шьыпкьэ, кIымэфэ лъэхьаным цыфхэр нахьыбэ, гьэмэфэ лъэхьаным нахь макIэ мэхьух. Пчыхьэм ядэжэ кIо- жьыхэзэ, мафэрэ зыщыIээхэрэ участкэхэм чыпIэу яIэхэм ахэ- гьэхьоггэныр ишыкIаггэ. Ащ зэ- рэтетыр псауныгэр кьэухьу- мэггэнымкIэ министрэм шIокI зимыIэ медицинэ страховани- емкIэ республикэ Фондым ипа- ши альаггэлэсыг.

ТЕУЦОЖЪ РАЙОНЫМ ИНЕПЭРЭ ЩЫПАКІ

ФЭЮ-ФАШІЭХЭР

Адыгэ хэкум бытовоей фэю-фашіхэмкІэ Гьэюрышлэлэ илагъ. Джащ фэдэу Мыекьуапи, район пстэуми ащ фэдэ кьу-лыкьухэм Іоф ащашіэщтыгъ.

Мабзэх, мадэх, егугъух

горэ пфэмыгушыІэу еджакІуи укІошъуштыгъэп, кьыхэтхыгъэ сэнэхьатри дгьэлапІэщтыгъ. Ау джы «шгуадэжъ Іоф шысІІэ сшІоигъу» зыІон цыф кьыкь-о-

хэм ящыкІагъэхэщъ, тлӕкІ кьэдгъанэрэп. ЗэхьокІыныгъэхэм ялӕхъанэ е зэхэтэкъоныр кьы-зежъэм заказхэр щыІэжыгъэхэп Іломи хъушт, Іофшлэлэр зэфэ-тымышІыжы тышІоигъоу ренэу типчъэхэр зэлухыгъагъэх. Унэр кьызэрагъэфэбэн амал шымыІэу, шыгъын фабэхэр тшыгъэхэу Іофшлэлэм тычІэсыштыгъэ нахь мышІэми, амал зэрилӕкІэ кьэд-гъэнэжыгъ. А лӕхъэнэ кьыныр

«Дом быткІэ» заджэхэу Мыекьуапэ дэтыгъэм иамалхэр имыкьужьхэ хъуи, урамэу Пролетарскэм джащ фэдэ унэ лӕгэшхо щагъэпсыгъагъ. Джы а унэхэм нэмыкІ Іофшлэлэхэр ачІэтых, бытовоей фэю-фашіхэм ягугъу зымы ышІыжырэп Іломи хъушт. АщкІэ кьэлөгъэн фаер нахыпэр-рэ хабзэм цыфхэм бытовоей фэю-фашіхэр зэрафагъэцакІэхэр инэу ыналэ зэрэтетыштыгъэр ыкІи ифэшбошэ мылкьуи зэрэ-пэлугъахъэщтыгъэр ары. Бэдзэр зэфыштыкІэ щыІакІэм а системэр дэкІодыжыгъ, зэкІэри унае хъужыгъэ. Арэу щытми, системэ лӕшым «икьутафэхэр» джыри шыІэх.

Пэнэжыкьуае игупчэ шыпкьэ зы чІэхьапІэ иІэу, тІоу зэтэ-тэу унэ цыкІу ит. Джы кьызнэ-сыгъэм ащ «Дом быткІэ» цыфхэр еджэх. Лыхъурэе Ритэ зи-пэшэ а Іофшлэлэм нэбгырэ 13 Іут. А купым хэхъэ нэбгырифт хъурэ бзылфыгъэ дэкІо-бзакІо-хэр. Сэнэхьатэу зэрагъэгъотыгъэр зэрамыхьокІыгъэу, илӕсы-бэ хъугъэу а бзылфыгъэ купым Іоф зэдашІэ. Мыщ тызычІэхэм анахыжъэу ахэт бзылфыгъэу ЦыкІу Тэмарэ (Пэнэшъумэ япхъу) яІофшлэн зэрэзэхъагъэр кьытфилотатъ.

Пстэуми апашъхъэ шыгъын

зэфэшъхьафыбэ телыгъ. Ащ нафэ кьышІыштыгъ, непэ кьы-зэрэпшыштыгъ фэмыдэу, заказхэр хъоу зэрагъэцакІэ-хэрэр.

— Типашэ шэкІхэр кьещэх. Ахэм шыгъын зэфэшъхьафхэр афахэтдыкІынэу фаехэм е ящы-гъын афэдгъэкІэжы зышІоигъо-хэм афэтэгъэцакІэ, кІыІутелы, чІэгъчІэлы тэды, тэгъэкІэ-жыых, — кьытфелуатэ Тэмарэ. — Сэ сшъхъэкІэ илӕс 45-рэ хъугъэ мы сэнэхьатым сызыпы-лгыр, сигъусэ бзылфыгъэхэм илӕс 30-м нэзымыгъэсыгъэ ахэтэп. Тилофшлэн тесагъ, ты-чІэдзыжырэп, тисэнэхьат цыф-

кьызызэтынэкІыгъэм ыуж ыпэ-рэмкІэ тилӕгъэ тхьаусыхэм фэдэ тилӕжъэп.

Бзылфыгъэхэм зэдырагъа-штэу кьызэрауагъэмкІэ, агъэцэ-кІэрэ фэю-фашіхэм ауасэхэр лӕапІэхэп, ары заказхэри зыкІы-щыІэхэр. Ежъхэми кьалэжы фэд, ау зыпэлугъэхьагъэри амы-шІэу, кьагъэхьагъэр псынкІэу аІэкІэкІыжы. Нэбгырэ пэпчъ зэ-рыдэхэрэ машинкэ кІэрыс, хэти кьыратыгъэ заказыр егъэцакІэ. Кьалэжырэп зэхалхъэзэ аго-щыжъэу шымытэу, хэти ыгъэцэ-кІагъэм кьыкІэкІугагъэр ары икІэджыбэ ихьэрэр. Электри-чествэм, газым, нэмыкІхэм апэ-

Іугагъэхьащт ахыщэр кьагъэхьа-гъэм хахызэ зэхалхъэ.

Бзылфыгъэ хъупхъэхэм ясэ-нэхьат шІульгъоу фыряІэр джы-рэкІэ аухыгъэп, ары зэрэпсэуш-хэр непэ кьызэралэжырэп. Ау ахэр непэ зэхэкІыжыгъэхэки ачІыпІэ ихьан шыІэп Іломи хъушт. КьызэрэтшІошырэмкІэ, дэкІо-бзакІо сэнэхьат зилӕхэр шымыІэхэкІэ арэп. Джы шэны зэрэхъугъэу, е жьхэм яунэе Іоф-шлэлэхэр кьызэлугахы, е унэм зэрисхъу а Іофшлэныр агъэцакІэ. А шэныр Мыекьуапэ дэплӕ-гъонэу щыт.

— Тэ зетӕгъэжыакІэм, — ыгу кьэкІыжы Тэмарэ, — «Іышхо»

кІырэп Іломи хъушт. Лӕхъаныр зэрэзэхьокІыгъэр арыштын.

Техникэм ихэхьоныгъэхэр джы зылыІэсыгъэхэ лӕгапІэм ебгъэпшэн хъумэ, зигугъу кьэт-шІырэ дэкІо-бзакІо купым хэт-хэм зэрыдэхэрэ машинкэхэу агъэфедэхэрэр уахътэм димы-штэжыкьэрэнкІи мэхъу. Ау ахэр кІэхэмкІэ зэрэзблахъун мылкьу кьафэлэжырэп.

— Дӕгъугъэба, — еІо Тэма-рэ, — нахь байхэм анаІэ кьыт-тырадзэу, тыкьызэхашІыкІэу, «тІэкІу тадеІэн, зычІэсыхэрэ унэми тафеупхъужьын, кьоджэ гупчэ шыпкьэм ит, ителІыи зэ-хьокІынба» аІомэ. ДжырэкІэ ащ фэдэ кьыкьокІырэп, зэрэт-лӕкІэу тэ тІуачІэкІэ зэкІэри тэ-гъэцакІэ. ТеуцуалІэшь ыкІошІ кІэтэижы, теплӕ горэ иІэ тшІо-игъоу тфэлӕкІыштыр тэгъэ-цакІэ.

Ащ фэдэ гупыкІ зилӕ цыф кьа-фыкьокІыштыми кьэшІӕгъуае. Ау теубытагъэ зыхалӕу кьэпІон плӕкІыштыр мафэ кьэс бзыл-фыгъэхэр ІофышІэ кьызэрэкІо-хэрэр, кьоджэ зэфэшъхьафхэм кьарыкІыгъэхэу кьауалІэхэрэм яшІонгъоныгъэхэр егугъухэзэ зэрафагъэцакІэхэрэр ары. Яфэло-фашіхэм цыфхэр кьаІэуп-чІэхэмэ, ащ кьыкІырэр джыри зэрящыкІагъэхэр ары.

ПРОМЫШЛЕННОСТЫР

Агъэнэфагъэхэм кьарагъэхъугъ

Тызыхэт илӕсым пыкІыгъэ мэзишым кьыкІошІ Іофшлагъэу кьагъэлӕгъуагъэхэм яІэуххэр джырэкІэ зэфахысыжыгъэхэп ыкІи зэхэуытэгъэ пчъагъэхэр хъазырхэп. Ау гъэрэкІорэ илӕ-сым телытэгъэ зэфэхысыжы-хэм нафэ кьызэралэжыгъэмкІэ, районым ипромышленнэ отрасл щагъэнэфагъэхэм кьарагъэ-хъугъ. Сомэ миллиони 186-рэ зыосэ продукции кьыдагъэкІы-нэу агъэнафэштыгъэмэ, милли-он 376-рэ зыосэ товар зэфэ-шъхьафхэр щэфакохэм афара-гъэцагъэх. Ар процент 200-м нэсы.

ГъунэпкьаІэхэр штӕгъэнхэм лӕапсэ фэхъуэхэм зыкІэ ащыщ Пэнэжыкьоуе гъомылӕпхъышІ

комбинатым иІофшлэн бэдзэ-огъум зэрэригъэжъэжыгъэр. Предприятие нахь цыкІуыкІэ алъы-тэхэрэм азыфагу нахь гъэхъ-гъэ инхэр кьышызыгъэлӕгъуа-гъэхэм ащыщ ООО-у «Руспак-Юг» зыфилорэр. Ащ сомэ мил-лион 35,7-рэ зыосэ продукции е зэкІэ районым ит предприятие цыкІухэм ІугагъэкІыгъэм ипро-цент 21-рэ кьыдыгъэкІыгъ. Джащ фэдэу гъэрэкІо продукцием икьыдгъэкІын ригъэжыагъ ООО-у «НПО СКІТ» зыфилорэр. Ащ пенно-бетон блохэр кьышашІых. Илӕсыр екІыфӕкІэ ащ сомэ миллиони 8, 62-рэ зы-осэ продукции ІуигъэкІыгъ, хэ-бзэІахъхэм якъэкІуапІэхэми иІахь ахишІыхьагъ.

ООО-у «Пэнэжыкьоуе гъомы-лӕпхъышІ комбинатом — ІэшІу-ІушІушІ цехым» ыпэрэ илӕсым елӕытыгъэмэ, гъэрэкІо кьыди-гъэкІыгъэр процент 62-кІэ на-хьыб. Районым кьышъагъэхъа-зырэп промышленнэ продукцием хэхьоныгъаІэхэр егъэшІыгъэн-хэм иІахышІу хишІыхьагъ ООО-у «Дортранссервис» зы-филорэ асфалт кьэзышІырэм. 2011-рэ илӕсым ащ сомэ мил-лион 88-рэ аосэ товарнэ про-дукции кьыдыгъэкІыгъ, ыпэрэ илӕс Іофшлагъэхэм процент 78-у кьаригъэхъугъ. ООО-у «Мир» зыфилорэ Пэнэжыкьуае дэтым сомэ миллиони 7,5-м ехъу зыосэ хьалыгъу лӕпкьхэр кьышъагъэжыагъэх, районым ит

кьуаджэхэм алӕагъэІэсыгъэх.

Промышленностым Іоф шы-зышІэрэ предприятиехэм илӕс Іофшлагъэу кьагъэлӕгъуагъэхэр зэфахысыжыхъэзэ зэрагъэунэфы-гъэмкІэ, продукциер нахьыбэу ыкІи бэдзэршІыпІэм дӕгъоу шы-нэкъокъон ылӕкІэу кьызыша-гъэхъазырхэрэр производствэр гъэкІэжыгъэным ыкІи кІэм те-гъэпсыкІыгъэ технологиехэр гъэфедӕгъэнхэм акІуачІэ етыгъэу зышыпылхъэ предприятиехэр ары. ГъэрэкІорэ гъунапкьэхэр яІэуытыпІэу тызыхъэхъэгъэ илӕсым гъэхъэгъэшІухэр шы-

гъэнхэм тегъэпсыкІыгъэу ахэм япроизводствэ зэхашъ.

Программэ зэфэшъхьафхэм кьызэрэдальтыгъэу районым ихэ-хьоныгъэхэм иІахь ахишІыхъэзэ, псэолӕшІІ отраслэми гъэрэкІо Іофшлагъэ шІукІае кьыгъэлӕ-гъуагъ. Гухъэлъ гъэнэфагъэ зилӕ федеральнэ программэу «Къуа-джэм 2013-рэ илӕсым нэс хэ-хьоныгъэхэр егъэшІыгъэнхэр» зыфилорэм тегъэпсыкІыгъэу федеральнэ, республикэ ыкІи чІыпІэ бюджетхэм ямылыкьоу сомэ миллиони 2-рэ мин 420-рэ аІэ кьырагъэхьагъ.

Я 3 — 6-рэ нэкІубгъохэр зыгъэхъазырыгъэхэр СЭХЪУТЭ Нурбыйрэ ІЭШЫНЭ Аслъанрэ (сурэтхэр).

Хэгъэгү зэошхом
Хилъэхъан къэралыгъо наградэ зэфэшъафхэу дзэкъллхэм афагъэшъаушэщтыгъэхэм ащыщыгъ полководческэ ордену Александр Невскэм ыцлэ зыхырэр. Ар зыщылэр мыгъэ илээс 70-рэ мэху, СССР-м и Аппшэрэ Совет и Президиум 1942-рэ илээсым бэдзэогъум и 29-м къыдыгъэкылгъэ Указым тегъэпсыкылгъэу ордену дзэм хэт офицерхэу афагъэшъаушэу рагъэжыагъ. А наградэр зэратыщтыгъэхэр Дзэ Плъыжым иофицерхэу заом лыгъэ къызыщыхэзгъафэхэу, шысэтэхыплэу къахэщыщтыгъэхэу, пыр зэхэкьутэгъэнымклэ теклоныгъэ зиподразделениеклэ къыдзыыххэрэм япашэхэр арыгъэх.

Лъэсыдзэхэм язакъоп Александр Невскэм иорден зыфагъэшъаушэщтыгъэхэр. Артиллерие, танк, авиацие подразделениехэм боевой пшэрылгъэу ялэхэр загъэцкларэ нэуж ахэм япэшэ офицерхэм кыратыщтыгъ. Джащ фэдэу связистхэм, десантникхэм япэшэ офицерхэри ащклэ хагъэунэфыкыщтыгъэх.

Александр Невскэр 1220-рэ илээсым къэхугъ, 1263-рэ илээсым идунай ыхъожыгъ. Новгород ыкли Владимир пщыхэм ащыщыгъ. Дзэзэшэ лэпэлсагъ ыкли дипломатыгъ. Дзэм ипашэу Урысыер къыухумагъ. Нэмыц рыцарьхэу ыкли швед феодалхэу Урысыем ичлыгухэр зыбулгъытхэу пылыгъэхэр рифыгъэх. А. Невскэр зипэшэ дзэм Чудскэ хыкъумэ мылым нэмыц рыцарьхэр щызэхикъутагъэх. Джащ тетэу нэмыцхэм ядзэхэу Урысыем зыкъызыткъауагъэхэр къызэтыригъэуцауагъэх ыкли хыалчым клыгъэкылгъэх. Ар зыхугъэр 1242-рэ илээсым игъатх. Ащ

Наградэ лъаплэм пыл къэбархэр

**Александр Невскэм иорден загъэнэфагъэр
илээс 70-рэ зэрэхурэм ехуулэу**

фэшъафэу Урысыем икыалэхэм ренэу къатебанэщтыгъэхэ къэндзалыдзэхэри дзэзэшэ лэпэлсэм збгырифыгъэх.

Александр Невскэм иордену N 1-р зыфагъэшъошагъэр я 154-рэ хы шхончэо бригадэм хэхэрэ хы лъэсыдзэ батальоным ипашэу, старшэ лейтенантэу Иван Рубан. Ар зипэшэ батальоным псыхъоу Дон дэж фашист полкыр щызэхикъутагъ. Ибатальон купичэу зэтыриути, зы купыр занклэу пыим жэхъагъ, адригъур зы лъэныкъоклэ ошлэ-дэмышлэу атакэм клуи, нэмыцхэр зэхигъэтэкъауагъ. Пыим итанки 7 акъутагъ, дзэкълл 200 агъэфэхыгъ.

Хэгъэгү зэошхом илэхъан советскэ офицер мин 40-м ехъум а ордену афагъэшъошагъ.

Кызыралытагъэмклэ, Москва тлогъогогъо а орденым фэдэ зэратыгъэу нэбгыриплэ дэсыгъ. Ахэр капитану И.И. Андреевыр, подполковнику В.Д. Баженовыр, полковнику М.С. Масленникову, генерал-майору А.И. Полунину арых. Новосибирскэ щыщэу подполковнику М.И. Сукновым Александр Невскэм иорденитлэу илагъ.

Орден лъаплэр щэгъогогъо зыфагъэшъошагъэхэри щылагъэх. Ахэр артиллерие полкым ипашэу подполковнику И.Г. Борисенкэр ыкли артиллерие полкым ипашэу подполковнику Н.Л. Невскэр арыгъэх. Нэбгырэ 55-мэ Александр Невскэм иорден тлуритлэу аратыгъагъ. Ахэм афэшъафхэу офицерхэу бзылфыгъэ нэбгыри 8-ми а орден тлуритлэу ялагъ. Француз летчикхэу «Нормандия-Неман» зыфилорэ полкым щыщ нэбгырищмэ орден тлуритлэу афагъэшъошэгъагъ.

Александр Невскэм иорден яшъаушэу адыгэ нэбгырибл Хэгъэгү зэошхом хэлэжыагъэ-

хэу къагъэзэжыгъагъ. Ахэр непэ къытхэтыжхэп.

Бэджэнэ Ахьмэд Хьасанэ ыкьор, 1917-рэ илээсым Шэуджэн районым щыщ къуаджэу Мамхыгъэ къыщыхугъ. Ленинград къэзыухумагъэхэм ащыщ. Ленинградскэ ыкли апэрэ Прибалтийскэ фронтхэм ащызэуагъ. Артиллерие батареим ипашэагъ, артиллерие батальоным ипашэу политчастым-клэ игодзагъ.

Гулэтыж Абу Къасполэт ыкьор, майор, 1904-рэ илээсым Тэухьаблэ къыщыхугъ. Заор къызежыагъэм щыублагъэу аухыфэ дзэм хэтыгъ. Шхончэо взводом, нэужым ротэм япэшэагъ. Къауылгъагъ. Къалэу Кенигсберг ирайон горэм идунай щыхъожыгъ.

Жэдэ Рэщид Хьаджалимэ ыкьор, капитан. Тэхьутэмыкьое районым щыщ къуаджэу Пэнэхэс 1923-рэ илээсым къыщыхугъ. Кавказыр къыухумагъ, Берлин зыштагъэхэм ащыщ. Миномет взводом, ротэм япэшэагъ.

Матлыж Кушыку Хьаджалэ ыкьор, старшэ лейтенант. Красногвардейскэ районым щыщ къуаджэу Хьатикъуае 1921-рэ илээсым къыщыхугъ.

Курскэ заом хэтыгъ. Танк ротэм ипэшэагъ.

Нэгъой Сахьид Зэчэрые ыкьор, старшэ лейтенант. Берлин зыштагъэхэм ащыщ. 1914-рэ илээсым къуаджэу Улапэ (Красногвардейскэ район) къыщыхугъ. Шыудзэм хэтыгъ, разведчикыгъ. Полкым иштаб ипашэу илэпы-лэгъугъ, ащ ыуж разведкэм хэтыгъ. Хылыгъэу къауылгъагъ.

Нэхэ Даут Ерэджыбэ ыкьор, майор. 1917-рэ илээсым Теуцожь районым щыщ къуаджэу Очэпшые къыщыхугъ. Советскэ Союзым и Лыхъуж.

Уджыху Шамил Шъао ыкьор, капитан. 1920-рэ илээсым Теуцожь районымклэу къуаджэу Гьобэкъуае къыщыхугъ. Кавказыр къыухумагъ. Заом илэхъан разведзводом ипэшэагъ. Темыр-Кавказ фронтым ия 48-рэ Армии хэхэрэ ротэ шъафым ипэшэагъ.

Мыхэм афэшъафэу Адыгемклэ тимылэпкъэгъу нэбгырищмэ Александр Невскэм иорден къазрафагъэшъошагъэми игугъу къэсшын. Ахэр майорэу Иван Спиваковыр, 1913-рэ илээсым кутырэу Семено-Макаренскэм (Джэдже район), капитану Виктор Севва, 1923-рэ илээсым къалэу Мыекьуапэ ыкли майорэу Илья Кабанец, Кошхьаблэ районымклэу кутырэу Вольном 1918-рэ илээсым къащыхугъэх.

Къэлогъэн фаер Александр Невскэм иорден СССР-м и Аппшэрэ Совет и Президиум и Указклэ зэраратыщтыгъэр ары.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат.
Ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет ипресс-секретарь.

Сурэтым итыр: Александр Невскэм иорден.

Апэрэр хэта?

2007-рэ илээсым чъэпыогъум и 17-м «Адыгэ макъэм» ия 2-рэ нэклубгъо «Пшлэнклэ гъэшлэгъоны» ылоу информации цыклоу къэстхыгъэр кыхыгъагъ. Ащ генералиссимус цлэ лъаплэр нэбгырэ 12-мэ зэрафагъэшъошагъэр къыщыслогъагъ, ау ахэм ащыщэу апэрэу а цлэр зыфагъэшъошагъэр сэри сшлэщтыгъэп. Сэ зыцлэ къеслуагъэхэм апэ къэхугъ Альбрехт Венцель фон Валленштейн (1583 — 1634-рэ ил.) ыкли ащ апэрэу генералиссимус цлэ лъаплэр фагъэшъошагъэу уенэгъуен плъэкышхэ... «Генералиссимус цлэ лъаплэр къызыфаусыгъэхэр нэбгырэ 12-м нахыбэ мэхъуэнклэ пшлэхэнэп. Нахыбэ зышлэрэ щылымэ, дэгъугъэ гъэзэтым къэтхатгъэм» — джащ фэдэ гушылэхэмклэ тхыгъэр къыухыжыщтыгъ.

Охьтабэ темышлэу Шымыгъэху Мурат истатъяу «Тыгу къыгъэкыжыгъэр бэ» зыфилорэм генералиссимус 12-м етлани нэбгыритлэу къащыхыгъэхуагъ: Ким-Ир-Сенр Ромодановский Федор Юрий ыкьомрэ. Нэбгыритлэу къэзыгъотыгъэм ыцли къырилуагъ: Кызый Люб, энциклопедияр ары къызыхыгъэхэр.

Мыщ фэдызыр къызыфэстхырэр шлагъом ишлэгъожэу къэзгъотыгъэ къэбарым «Адыгэ макъэм» еджэхэрэр нэлуасэ фэсшыхэмэ зэрэсшлэгъор ары. «Гур мыплэмэ, нэр плъэрэп» адыгэмэ зэралуагъэр шыпкыэ. Сыда плэмэ джы зигугъу къэсшыштыр гу лысымыгъэу, седжэмэ, сышхьарыклэу мызэу, мытлоу хъугъэ. «Хануман. Бог обезьян в «Рамаяне» зыфилорэ тхыгъэм «Генералиссимус армий Рамы...» ылоу хэт. Зэрэхурэмклэ, «генералиссимусы» гушылэу къызырыкълэ. Илээс миллион 18-клэ узэклэлэбжымэ, «люди божественной расы» зыфалоу шылагъэмэ къытфышанэжыгъэ гушылэжэ. Ашыгъум хэта зышлэрэр генералиссимус пчъагъэу шылагъэр зыфэдызыр ыкли апэрэр зыщыщыгъэр?

Ситхыгъэ кыхышъуутымэ, гъэзетеджэхэм ашлогъэшлэгъонынэу къысшлэшы.

КЪЭЛЭКЪУТЭКЪО Бэчмыз.

Яблоновскэр.

Пшыкълутлэу, хьауми шъэм ехъуа?

Къэлэкъутэкъо Бэчмызэ къыгъэуцурэ упчлэм иджуауап анахэ тэрзыр ежэ итхыгъэ икыгъэжыаплэ хэт: **«Мы упчлэр къызырыкълэу щытэл, теубытагъэу джэуап къептыныри лэшэхэп».**

Генералиссимус цлэ лъаплэр сыдигъуи цыфыбэмэ афагъэшъаушэу щытыгъэп. Урыс къэралыгъор щэлэфэ ар зыфагъэшъошагъэхэр нэбгыри 4 нахэ хъухэрэп — А. С. Шейн, А. Д. Меншиковыр, А. Брауншвейгскэр, А. В. Суворовыр арых. Мыхэм анэмыклэу Апэрэ Петр илофшлэгъугъэхэу Ф. Ю. Ромодановскэмрэ И. И. Бутурлинымрэ «генералиссимусы потешным войскам» арашотыгъ. Урысыем ичлыф зэхъум (иподданствэ зештэм) тырку султланым къыфигъэшъошагъэу Шамилэ генералиссимусыцлэр илагъ. Хэгъэгү зэошхор заухым ыуж Иосиф Сталиным генералиссимусыцлэр фагъэшъошэгъагъ.

Полковникэу, тарихь шлэныгъэхэмклэ кандидатэу Вилен Люлечик, Владимир Рогоза, нэмыкхэмэ къызыратхырэмклэ, апэу генералиссимусыцлэр я 17-рэ ллэшлэгъум ыгузэгухэм адэжэ зыфаусыгъэр французидзэхэм япэшэагъэу, герцогэу Анжуйскэр арыгъэ. Ар пачыхьэм (монархым) ышыгъ, илээс 18 ыныбжыгъ. Ащ ыуж цлэ лъаплэр Европэм Азиэми шафаусэу рагъэжэагъ.

Урысыем Ф. Ю. Ромодановскэмрэ И. И. Бутурлинымрэ «зы-

щыгенералиссимусыщтыгъэхэр» пачыхьэу ныбжыклар «заоклэ» джэгу зыхыклар ары, ахэр «дзэхэм» япашэщтыгъэх. Петр лыпкыым зеудом, къэралыгъо политикэм зыфигъэзагъ, илофшлэгъухэр «зэрэгенералиссимусыгъэхэр» зыгу къэкыжыштыгъэхэр ащ ицыкълугъом дэджэгущтыгъэ закъохэр ары.

Апэу генералиссимусыцлэр Урысыем щызэратыгъэр Алексей Шейн ары (1695-рэ ил.). Нэужым пачыхьадзэхэм яглавнокомандующым Апэрэ Петр цлэу «генерал-фельдмаршалы» афиусыгъагъ. Генералиссимусыцлэр дзэ (воинскэ) Уставым зэрэхэтхэгъагъ, ау нэужым ар къэралыгъохэм япашэхэмрэ принцип лъэрхыжэхэмрэ ары зыфаусынхэу щытыгъэр.

Апэрэ Петр щымылэжэу 1717-рэ илээсым генералиссимусыцлэр Ятлонэрэ Петр Александр Меншиковым фиусыгъагъ. Илээситлуклэ щытхыуцлэу илэхэр зэклэ лахыжыхы, ар Тобольскэ губерниэм агъэклогъагъ, ащ идунай щыхъожыгъ. 1740-рэ илээсым принцэу Антон Ульрих Брауншвейгскэр генералиссимус ашыгъагъ, зы илээсклэ, пачыхьэу Елизавета Петр ыпхур къызытэхэм, а цлэр тырихыжыгъагъ.

Урыс генералиссимусхэм ащыщэу анахэ дзэ чин лъаплэр теклоныгъэхэмклэ къэзылэжыгъэр А. В. Суворовыр ары. Дагыстан-рэ Чэчэнымрэ ялимазу Шамилэ тырку генералиссимусыгъ, цлэ

лъаплэр Урысыем зыгохьэм илагъ, нэужыми лахыжыгъагъэп, гъэрэу зауытыми шхьэкклэфагъэ хэлэу къыдзэкълотыгъэх. 1871-рэ илээсым идунай ыхъожыгъагъ, илээс 73-рэ ыгъэшлагъ, ыкышхо згуауыгъагъэу тырккэ 19-рэ къауылгъагъэу тыркуищырэ телыгъэх.

1945-рэ илээсым И. Сталиным Советскэ Союзым и Генералиссимусыцлэу фаусымэ зэрашлэгъор бэрэ ралогъагъэми, къафидэщтыгъэп. Кытезгъэнэгъагъэр К. К. Рокоссовскэр арыгъэу ало, ащ къэралыгъом маршалхэр бэу зэрысыр, ежыри (Сталинри) ахэм зэрафэдэр рилогъагъ. Зэклэми афэдэнэу ар фэягъэп, Советскэ Союзым и Генералиссимус хугъагъэ, ау ащ зэрифэшъаушэу щыгъын зэфэшъафхэу фарагъэдыгъагъэхэм ащыщ зыщылэгъагъэп.

Апэрэ авторым зэрэдунаеу генералиссимус 76-рэ тетыгъэу къело, нэмыкхэм 100-м, 156-м нэсэу генералиссимусыцлэр зыфаусыгъагъэхэр шылагъэхэу къатхы.

Зэрэхурэмклэ, пчъагъэр гъэнэфагъэу щытэл. Ау СССР-р зызэбгырэзыжым ыуж къыдагъэклыгъэ «Дзэ (военнэ) энциклопедием» уеджэнклэ гъэшлэгъоны. Ащ том псау хъоу «Генералиссимусы» ыцлэу зы лахэ хэт, цлэ лъаплэр зыхыщтыгъэхэм якъэбархэр игъэкълотыгъэу итых.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Янеущырэ мафэ фэлажъэх

Урысыем исудебнэ приставхэм зэ-хашэгъэ хэгъэгу фестиваль-зэнэкъокъоу «2012-рэ илъэсым ихрустальнэ жьогъожъыехэр» зыфиорэм ишъолъыр зэлуклэгъухэр ятфэнэрэу Мыекъяу-пэ щыкыуагъэх. Адыгэ Республикэм и Камернэ музыкальнэ театрэу Хьанэхъу Адамэ ыцлэлэ щытым щызэхащэгъэ фестивалым судебнэ приставхэм якъулыкъушлэхэм яклалэхэмрэ лэнэтлэ зэфэшъаф-хэм алутхэу къулыкъур зыхьыхэ-рэмрэ хэлэжъагъэх.

Адыгэ Республикэм культу-рэмкIэ иминистрэу Чмышьо Гъа-зий, АР-м исудебнэ пристав шъхьалэу — пашэу Дмитрий Тка-ченкэр, Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ащыпсэурэ быслымэн-хэм ямуфтиеу Ёмыж Нурбий, нэмыкIэхэри апэрэ чыплэхэм афэ-банэхэрэм къафэгъушъуагъэх. Дмит-рий Ткаченкэм зэрэхигъэунэфы-кыгъэу, унагъор пытэным, ныб-жыкIэхэр патриотхэу плугъэнхэм афэшI фестивалым имэхъанэ зыкелэты, 2011-рэ илъэсым нэб-гырэ 70-м ехъу зэнэкъокъугъ. Урысыем ишъолъырхэм ар яб-гъапшэмэ, Адыгеим ятIонэрэ чыплэр ыхьыгъ — фестивалым хэ-лажъэрэмэ япчъагъэкIэ.

Адыгэ Республикэм культурэм-кIэ изаслуженнэ юфышлэу, иску-сствэхэмкIэ республикэ колледжым иотделение ипашэу Михаил Арзу-

мановыр жорим итхьамэтагъ, теле-радиокомпаниеу «Адыгеим» ипашэу ЖакIэмыкIэ Вячеслав, Кубань изас-луженнэ артистэу Хьоджэ Аслъан, нэмыкIэхэри жорим хэтыгъэх.

Фестивалым ордэхэр къыщаIуа-гъэх, къыщышъуагъэх, музыкаль-нэ Iэмэ-псымэхэмкIэ мэкъамэхэр къыщырагъэIуагъэх. Илъэси 7 — 12 зыныбжэ ордэIомэ язэнэкъокъу апэрэ степень зилэ дипломыр КIыкI Элинэ щыфагъэшъошагъ. Полина Арутюнян ятIонэрэ, Шэхый Ами-рэ ящэнэрэ хъугъэх. Нахьыжхэм якуп Гаванес Тотосян апэрэ чыплэр къышыхьыгъ, ЖэнэлI Альбинэ ятIонэрэ, Анастасия Ведерникова ящэнэрэ чыплэхэр къыдахыгъэх.

КъэшъуакIомэ язэнэкъокъу анахьыкIэмэ якуп Хьодэ Зулимрэ Гышц Руслъанрэ теклоныгъэр къы-щахьыгъ. Кирилл Краснобородь-ко ыкIи ХьэкIэко Аидэ ятIонэрэ,

ЕрэджыбэкIэ Азэмаг ящэнэрэ хъу-гъэх. Нахьыжхэм якуп Мария Стояновамрэ Андрей Чудотвор-скэмрэ апэрэ чыплэр къышыхьы-хыгъ. Лылуужъу Аминэт ятIонэрэ хъугъэ, ащ адыгэ къашъор гъэ-шIэгъонэу къышыхьыгъ. Ансамблэу

«Сэтэнаем» ящэнэрэ чыплэр ыхьыгъ. Купым Нэхэе Мурат пэ-щэныгъэ дызэрехъэ.

Музыкант цыкIухэу Глеб Пого-диным, Виктор Ким, КIыкI Адам-рэ НакI Айдэмыррэ хагъэунэ-фыкIырэ чыплэхэр ахьыгъэх.

Судебнэ приставхэм яобщес-твеннэ совет, АР-м культурэмкIэ и Министерствэ, бзэхэр зыщызэ-рагъэшIэрэ Гупчэу «Активым», щапIэу «Катюшэм», нэмыкIхэм яшлухафтынхэр клэлэцIыкIумэ аратыжыгъэх.

Гушылэгъу тызыфэхъугъэ клэ-лэцIыкIухэу НакI Айдэмыр, КIыкI Адам, ЕрэджыбэкIэ Азэмаг, Глеб Погодиным, ны-тыхэм фестивалыр лъэшэу ашIогъэшIэгъоныгъ, зэхэщакIохэм, якIэлэегъаджэхэм афэразэх. ЗэкIэ фестивалым хэлэ-жъагъэм нэпэеплъ шлухафтынхэр афашыгъэх. Ари зэхэщакIомэ шлукIэ афтэлэгъэу.

Сурэтхэм арытхэр: **НакI Айдэ-мыр, КIыкI Адам, ЕрэджыбэкIэ Азэмаг; зэнэкъокъум чанэу хэлэжъагъэхэр.**

ДУНЭЕ ЗЭЛУКIЭГЪУ

Адыгеим щэкIо

Кушъхъэфэчъэ спортымкIэ я III-рэ Дунэе зэлукIэгъоу «Гран-при Адыгея» зыфиорэр тиреспубликэ зэрэщыкIощтым фэгъэхьыгъэ пресс-зэлукIэр Мыекъяуапэ щызэхащэгъ. Зэнэкъокъум идиректорэу Анатолий Ле-люкрэ пресс-къулыкъум ипашэу Николай Парилинымрэ журналистхэм яупчIэхэм джэуапхэр къаратыжыгъэх.

«Гран-при Адыгея» зыфиорэм спортсмени 150-рэ фэдиз хэлэ-жъэшт. Украинэм, Белоруссием, Румынием, Адыгеим, Москва, Са-марэ, Пензэ, нэмыкIхэм якомандэхэм яшгыпкъэу загъэхъазырыгъ. Мэлылфэгъу мазэм и 18-м сыхьатыр 11-м псэупIэу Каменномо-стскэм дэжъ зэнэкъокъур шаублэшт. Мэлылфэгъум и 19-м Мые-къяуапэ игупчэу Лениным ыцлэ зыхьырым сыхьатыр 10-м зэхэщакIохэр къышызэрэугъойштых. Зэнэкъокъур сыхьатыр 11-м аублэшт. Спортс-менхэм апае концерт пчэгум къышхьыгъэх.

БАСКЕТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Зыхьырым игъогу нафэ

«Динамо-Политех» Курск — «Динамо-МГТУ» Мыекъяуапэ — 73:90 (23:16, 10:24, 15:19, 25:31).

Мэлылфэгъум и 16-м Мыекъяуапэ щызэдешIагъэх.

Зезыщагъэхэр: В. Поздняков — Брянск, А. Жук — Мос-ква, М. Шмидт — Волгоград.

«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 14, Хмара — 13, Иванов — 16, Степанов — 11, Хьакъун — 10, Тусиков — 21, Вагнер — 2, Тыу — 3, Долгополов.

Жьым фэдэу теклоныгъэр ко-мандэмэ ящыкIэгъагъ. Курскэ испортсменхэм ешIэгъур захьы-кIэ, финалым хэфэгъахэхэу плъы-тэн плъэкIышхыгъэх. Адыгеим ико-мандэ зышIуахьыкIэ, финалынхэм хэжIынэу гугъэ илэжышхыгъэх.

Апэрэ такыкIэ 20-м буж пчъа-гъэр 40:33-у ешIэгъур тиспортс-менхэм къахьышхыгъэм, тырэ-хьатыным тиллоф тетыхъгъэх. Хьа-кIэмэ ябаскетболистэу А. Адеди-ран щит лъапсэм дэгъоу шешIэ-шхыгъ, хьагъэм Iэгуаор бэрэ ри-дзэшхыгъ. Пчъагъэр 48:48-рэ зэ-

хъум «Динамо-МГТУ»-р нахь шъу-амбгъоу ешIэу фежъагъ. Сергей Ивановыр щит лъапсэхэм пхъашэу ащрбанэ. Артем Гапошиныр танкым фэдэу ухъумахIомэ апхьырэкIы, зэхэщэн Iофхэм апылэ. ОшIэ-дэмышIэу Iэгуаор хъурджанэм Артем зэрэридзэрэм тегъэгъушIо.

Хьакъунэ Руслъан, Илья Хма-рэ, Антон Тусиковыр ешIэгъум къэгъэзэпIэ фэзышыхьыгъэмэ ащы-шых. ЗэлукIэгъур клэухым факIозэ Антон Тусиковым ухъумахIохэр къызэринэкIыгъэх, изакъоу щытым екIугъ. Тиспортсмен хъурджанэм

шъхьарыIэбыкIыгъ, лъагъэу зэрэ-дэпкIэагъэм лъыпытэу хьагъэм Iэгуаор ридзэ шлоигъуагъ, ау фэгъэхъугъэх. А нэгъэуплэгъум Антон зыгъэмысагъэхэр тлэгъу-гъэх. Рэхъатэу Iэгуаор зэрымэ-дзыгъэм фэшI еушыхьыгъэх. Сэ а купым дезгъаштэрэл. Тикомандэ ешIэгъур къыхьышхыгъ, гумэкI щылагъэх. Спортсменым нахь зыкызылэуихы шлоигъоу Iэгуаор зэридзыгъэм пае уубыныр къэз-гъэкIурэн.

Курскэ икомандэ теклоныгъэр къыдихыгъэх. Нижнэ Тагил ыкIи Воронеж ябаскетболистмэ зэра-дешIэрэм елгытыгъэр бэ. Гъэтха-пэм и 5-м Воронеж икомандэ Мые-къяуапэ зыщешIэм 91:86-у «Дина-мо-МГТУ»-м къызэрэтеклогъагъэр тшгыгъушшагъэх.

НэмыкI зэлукIэгъухэр

Мэлылфэгъум и 16-м нэмыкI командэхэр Мыекъяуапэ зэрэщешIа-гъэхэр зэтэгъапшэх.

«Родники» Ижевск — «Ста-рый Соболев» Нижний Тагил — 77:67, «Согдиана-СКИФ» Воро-неж — «Планета-Университет» Ухта — 85:80.

Зы такыкIым ехъу къэнагъэу Ухта икомандэ очкоуи 6-кIэ Воро-неж щышхэм атекIощтыгъ, ау «Согдианэр» нахь лъэшэу къы-чIэкIыгъ.

Непэ ешIэштхэр

«Старый-Соболь» — «Дина-мо-Политех» — «Планета-Университет» — «Родники» — «Динамо-МГТУ» — «Согди-ана-СКИФ».

ЗэлукIэгъухэр сыхьатыр 12-м, 15-м, 18-м аублэштых.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдзыгъэкIыр: Адыгэ Республикэм лъапкIэ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилгъэп-къэгъуэхэм адырIа зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъу-гъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор шъхьалэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зылдэщылэр: 385000, кь. Мыекъяуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшгъэдэкIыжъ зы-хьырэ секретарыр: 52-16-77. **E-mail:** adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-гъэр: Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи злгы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлоры-шIапI, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр **ПИ №10-3892**

Гъэзетым къыхиу-тыхэрэм мышгып-къагъэу къахафэ-хэрэмкIэ къэзыгъ-хыгъэхэм пшгъэдэ-кIыжъ ахьы. Къа-тхэхэрэмрэ гъэзе-тым щылажъэхэ-рэмрэ яеплъыкIэ зэтемыфэн ылъэ-кIышт. Гъэзет-еджэхэм къыт-фагъэхьырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкIи къэ-зытхыгъэхэм аIэкIэдгъэхъа-жыхэрэп.

Зышыхаутырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъяуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 3508
Индексхэр 52161 52162
Зак. 953

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00